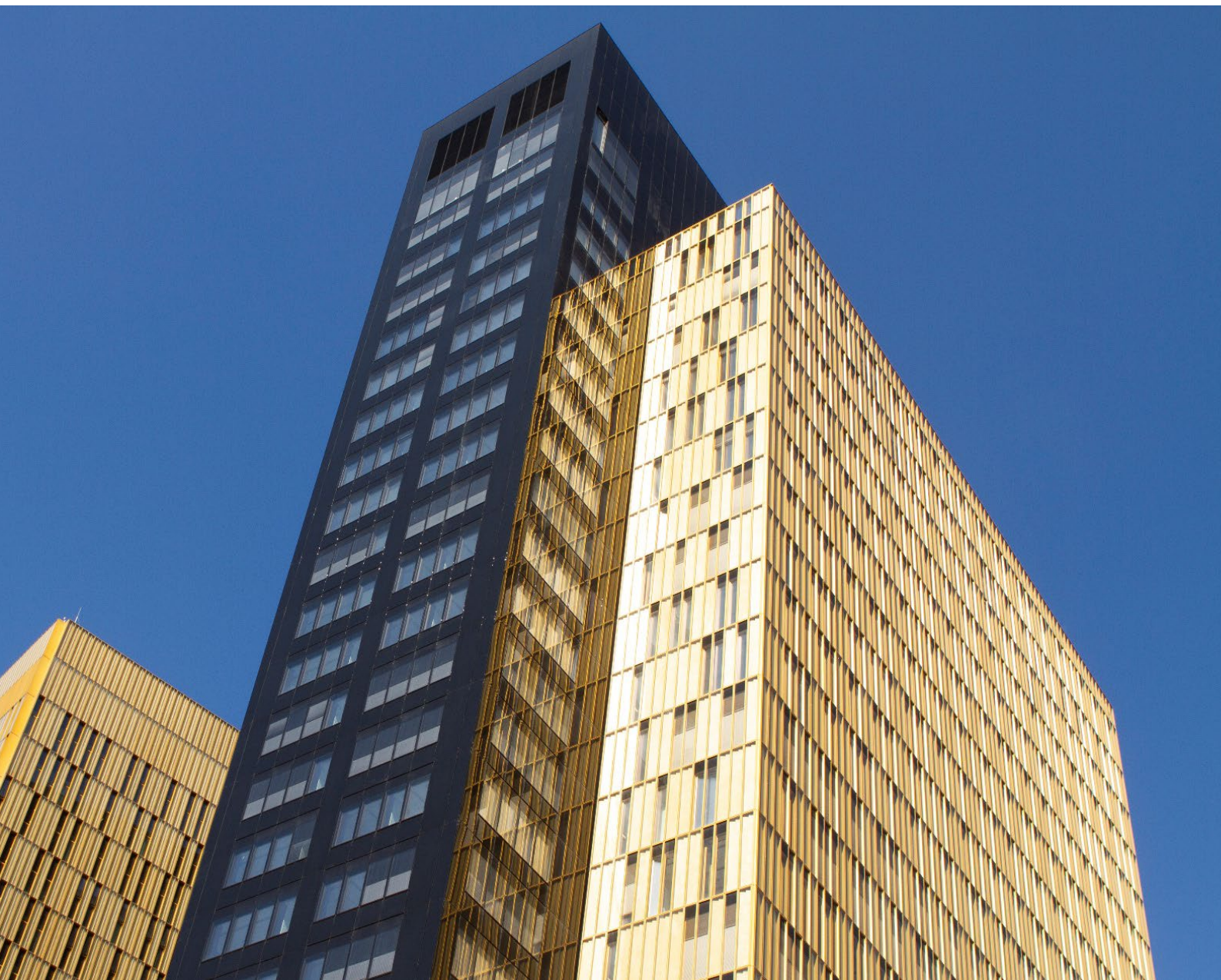

Tematický list

Žaloby o náhradu škody v případě porušení
práva hospodářské soutěže podle směrnice
2014/104/EU (*Private enforcement*)

Obsah

PŘEDMLUVA	4
SEZNAM CITOVANÝCH AKTŮ	6
I. OBLAST PŮSOBNOSTI SMĚRNICE 2014/104.....	7
1. Věcná působnost	7
2. Časová působnost	13
2.1. Hmotněprávní ustanovení směrnice.....	13
2.1.1. Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody.....	13
2.1.2. Ustanovení, která stanoví nevyvratitelnou domněnku porušení práva hospodářské soutěže	17
2.1.3. Ustanovení, která stanoví vyvratitelnou domněnku existence kartelem způsobené škody	18
2.2. Jiná než hmotněprávní ustanovení směrnice.....	18
2.2.1. Ustanovení, jejichž cílem je dát vnitrostátním soudům možnost nařídit zpřístupnění důkazů	18
2.2.2. Ustanovení upravující stanovení výše škody	22
2.3. Časová použitelnost ustanovení směrnice potvrzujících stávající judikaturu.....	23
II. SUBJEKTY ODPOVĚDNÉ ZA NÁHRADU ŠKODY.....	24
III. ZPŘÍSTUPŇOVÁNÍ DŮKAZŮ VE VNITROSTÁTNÍCH ŘÍZENÍCH	27
1. Nařízení zpřístupnění důkazů, které má pod svou kontrolou žalovaná nebo třetí strana, soudem	27
2. Nařízení zpřístupnění důkazů soudem, probíhá-li zároveň řízení před Komisí	29
3. Povinnost osoby, která soudu navrhuje, aby nařídil zpřístupnění důkazů, doložit věrohodnost svého nároku na náhradu škody	32
4. Meze zpřístupňování důkazů obsažených ve spise vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž: prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání.....	34
IV. STANOVENÍ ŠKODY ODHADEM.....	36
V. REŽIM PROMLČECÍCH LHŮT.....	37
VI. PODMÍNKY UPLATNĚNÍ PRÁVA NA NÁHRADU ŠKODY PŘED VNITROSTÁTNÍMI SOUDY – DODRŽENÍ ZÁSADY ROVNOCENNOSTI A ZÁSADY EFEKTIVITY	44

Předmluva

K zajištění plné účinnosti článků 101 a 102 SFEU, a zejména užitečného účinku zákazů v nich stanovených zakotvil Soudní dvůr Evropské unie dvěma rozsudky vydanými v letech 2001¹ a 2006² právo všech fyzických nebo právnických osob, kterým vznikla škoda způsobená porušením těchto ustanovení, na náhradu škody v plné výši. V pozdější judikatuře Soudní dvůr upřesňoval a ladil podmínky zakládající toto právo na náhradu škody.

Pravomoc rozhodovat o žalobách o náhradu škody způsobené porušením unijního práva hospodářské soutěže mají vnitrostátní soudy, a tak je na vnitrostátních právních řádech jednotlivých členských států, aby stanovily podmínky pro podávání takových žalob, a to v souladu se zásadou procesní autonomie. Tato autonomie je nicméně omezena dodržením zásady rovnocennosti a zásady efektivity. Soudní dvůr tak i v tomto ohledu zavedl minimální požadavky.

Směrnice 2014/104³ vychází z této judikatury Soudního dvora a potvrzuje právo na náhradu škody způsobené porušením unijního práva hospodářské soutěže v plné výši, přičemž toto právo vztahuje i na porušení vnitrostátního práva hospodářské soutěže, pokud je toto právo použitelné na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1/2003⁴.

Z procesního hlediska stanoví směrnice 2014/104 řadu pravidel, jejichž cílem je harmonizovat podmínky výkonu práva na náhradu škody před vnitrostátními soudy. Řada jejích ustanovení navíc směřuje k propojení žalob o náhradu škody způsobené porušením pravidel hospodářské soutěže (*private enforcement*) a veřejnoprávního vymáhání těchto pravidel Evropskou komisí a vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž (*public enforcement*).

Směrnice 2014/104 upravuje i časovou působnost svých ustanovení.

Tento tematický list obsahuje přehled judikatury Soudního dvora k výkladu ustanovení směrnice 2014/104. Představuje i rozsudky Skanska Industrial Solutions a další⁵ a Sumal⁶, v nichž jsou obsažena důležitá upřesnění k určení totožnosti dlužníka žalované náhrady škody způsobené porušením unijního práva hospodářské soutěže. Tyto zásadní rozsudky sice definují subjekty odpovědné za náhradu škody podle primárního práva,

¹ Rozsudek ze dne 20. září 2001, *Courage a Crehan* (C-453/99, [EU:C:2001:465](#)).

² Rozsudek ze dne 13. července 2006, *Manfredi a další* (C-295/04 až C-298/04, [EU:C:2006:461](#)).

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případech porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).

⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

⁵ Rozsudek ze dne 14. března 2019, *Skanska Industrial Solutions a další* (C-724/17, [EU:C:2019:204](#)).

⁶ Rozsudek ze dne 6. října 2021, *Sumal* (C-882/19, [EU:C:2021:800](#)).

avšak závěry v nich obsažené lze považovat za zásadní a platné i pro řízení o náhradách škody podle směrnice 2014/104.

Naopak judikatura z období před vstupem směrnice 2014/104 v platnost, která byla touto směrnicí v podstatě potvrzena, není do tohoto tematického listu zahrnuta.

Tematický list nepokrývá ani judikaturu k výkladu pravidel pro určování příslušnosti a pro určování místa, kde se škoda projevila⁷, obsažených v nařízeních č. 44/2001⁸ a č. 1215/2012⁹.

Tematický list zohledňuje judikaturu do 1. března 2026.

⁷ Rozsudky ze dne 21. května 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, [EU:C:2015:335](#)); ze dne 24. října 2018, Apple Sales International a další (C-595/17, [EU:C:2018:854](#)); ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans (C-451/18, [EU:C:2019:635](#)); ze dne 15. července 2021, AB Volvo a další (C-30/20, [EU:C:2021:604](#)); ze dne 11. listopadu 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, [EU:C:2021:904](#)); ze dne 4. července 2024, MOL (C-425/22, [EU:C:2024:578](#)), a ze dne 2. prosince 2025, Stichting Right to Consumer Justice a Stichting App Stores Claims (C-34/24, [EU:C:2025:936](#)).

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění) (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

Seznam citovaných aktů

Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2014/104/EU** ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).

I. Oblast působnosti směrnice 2014/104

1. Věcná působnost

Rozsudek ze dne 20. dubna 2023, Repsol Comercial de Productos Petrolíferos (C-25/21, [EU:C:2023:298](#))¹⁰

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Vertikální omezení hospodářské soutěže – Článek 101 odst. 1 a 2 SFEU – Zásada efektivity – Nařízení (ES) č. 1/2003 – Článek 2 – Směrnice 2014/104/EU – Článek 9 odst. 1 – Závazný účinek pravomocných rozhodnutí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, kterými bylo konstatováno porušení pravidel práva hospodářské soutěže – Časová a věcná působnost – Žaloby na náhradu škody a na neplatnost v případě porušení ustanovení unijního práva hospodářské soutěže“

Soudní dvůr, jemuž byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, konstatoval, že působnost směrnice 2014/104 je omezena pouze na žaloby na náhradu škody podané za porušení pravidel hospodářské soutěže a nevztahuje se na jiné druhy žalob, jejichž předmětem je porušení ustanovení práva hospodářské soutěže.

Rozhodnutími ze dne 11. července 2001 a 30. července 2009 španělské orgány v zásadě konstatovaly, že společnost Repsol tím, že v rámci svých smluvních vztahů s některými španělskými čerpacími stanicemi určovala maloobchodní prodejní ceny pohonných hmot, porušila pravidla práva hospodářské soutěže. Vzhledem k tomu, že opravné prostředky směřující ke zpochybnění těchto rozhodnutí nebyly úspěšné, nabyla tato rozhodnutí právní moci.

V návaznosti na uvedená rozhodnutí podali vlastníci čerpací stanice k Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (obchodní soud č. 2 v Madridu, Španělsko, dále jen „vnitrostátní soud“) jednak žalobu na neplatnost smluv o výhradním zásobování uzavřených se společností Repsol v období od roku 1987 do roku 2009 v rámci provozování této čerpací stanice, a jednak žalobu na náhradu škody údajně způsobené těmito smlouvami. Za tímto účelem se o tato rozhodnutí opírají při prokazování existence dotčeného protiprávního jednání.

Za těchto okolností vnitrostátní soud nejprve uvedl, že v souladu s článkem 2 nařízení č. 1/2003 důkazní břemeno o porušení článku 101 SFEU spočívá na té straně, která vznesla obvinění. Dodal přitom, že v souladu s čl. 9 odst. 1 směrnice 2014/104 může žalobce v rámci žaloby na náhradu škody podané v návaznosti na pravomocné rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž splnit důkazní břemeno, které mu přísluší ohledně existence protiprávního jednání, tím, že prokáže, že se toto rozhodnutí právě týká dotčeného smluvního vztahu.

¹⁰ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.1.2, nadepsaném „Ustanovení, která stanoví nevyvratitelnou domněnku porušení práva hospodářské soutěže“.

V této souvislosti se vnitrostátní soud zamýšlel nad závazností účinku rozhodnutí španělských orgánů pro hospodářskou soutěž co do existence porušení pravidel práva hospodářské soutěže v projednávané věci. Stál rovněž před otázkou, jaké důsledky vyplývají z případné neplatnosti smluv o výhradním zásobování uzavřených mezi vlastníky čerpací stanice a společností Repsol.

Soudní dvůr svým rozsudkem odpověděl na uvedené otázky a vyjádřil se k věcné a časové působnosti směrnice 2014/104.

Závěry Soudního dvora

V rozsahu, v němž vnitrostátní soud odkazuje na čl. 9 odst. 1 směrnice 2014/104, Soudní dvůr upřesnil, že toto ustanovení může být relevantní pro řešení sporu v původním řízení pouze tehdy, spadá-li tento spor do jeho věcné a časové působnosti.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že věcná působnost směrnice 2014/104 je omezena pouze na žaloby na náhradu škody podané za porušení pravidel hospodářské soutěže, a nevztahuje se tedy na jiné druhy žalob, jejichž předmětem je porušení ustanovení práva hospodářské soutěže, jako jsou žaloby na neplatnost podané na základě čl. 101 odst. 2 SFEU.

Rozsudek ze dne 30. října 2025, FL und KM Baugesellschaft a S (C-2/23, [EU:C:2025:848](#))¹¹

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Článek 101 SFEU – Užitečný účinek – Směrnice 2014/104/EU – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Článek 6 odst. 6 a 7 – Článek 7 odst. 1 – Směrnice 2019/1/EU – Poskytnutí postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a zajištění řádného fungování vnitřního trhu – Článek 31 odst. 3 – Oblast působnosti – Mechanismus vzájemné správní a právní pomoci mezi vnitrostátními orgány – Předání spisu orgánu pro hospodářskou soutěž orgánu, který vede trestní řízení – Vložení prohlášení učiněných v rámci programu shovívavosti a návrhů na narovnání s přílohami do trestního spisu – Přístup obviněných a dalších účastníků řízení k těmto dokumentům“

Soudní dvůr v tomto rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce připomněl, že věcná působnost směrnice 2014/104 je omezena pouze na žaloby na náhradu škody podané za porušení pravidel hospodářské soutěže a nevztahuje se na jiné druhy žalob.

V této věci rakouský spolkový úřad pro hospodářskou soutěž zahájil z důvodu narušení hospodářské soutěže na trhu veřejných zakázek soudní řízení proti mnoha stavebním podnikům a jejich odpovědným osobám, načež dvě společnosti požádaly o shovívavost.

¹¹ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle III.4, nadepsaném „Meze zpřístupňování důkazů obsažených ve spise orgánu pro hospodářskou soutěž: prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání“.

Souběžně s tímto řízením zahájilo rakouské státní zastupitelství trestní řízení, a tak kartelový soud předal státnímu zastupitelství kopii spisu k této věci. Státní zastupitelství navíc obdrželo od spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž některé dokumenty ze správního řízení souvisejícího s kartelovou dohodou.

V této souvislosti obě společnosti žádající o shovívavost požádaly státní zastupitelství, aby do spisu nezakládalo jejich prohlášení v rámci programu shovívavosti ani návrhy na narovnání a aby v každém případě trvale vyloučilo z přístupu ke spisu.

Státní zastupitelství tuto žádost zamítlo. Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podaly žadatelky o shovívavost stížnost, v řízení o níž bylo následně podáno odvolání k Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko).

Za těchto okolností se Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko) rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku, zda unijní právo – zejména čl. 6 odst. 6 a 7 a čl. 7 odst. 1 směrnice 2014/104, jakož i čl. 31 odst. 3 směrnice 2019/1 – brání vnitrostátní právní úpravě, podle které v rámci trestního řízení, jehož předmětem není porušení práva hospodářské soutěže, mají právo na přístup k prohlášením v rámci programu shovívavosti a k návrhům na narovnání vypracovaným pro účely řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, které byly předány vnitrostátním orgánům činným v trestním řízení, ostatní účastníci tohoto trestního řízení, zejména poškození dotčení porušením práva hospodářské soutěže, kteří se domáhají náhrady škody způsobené tímto porušením.

Závěry Soudního dvora

V rozsahu, v němž předkládající soud ve svých předběžných otázkách odkazuje na čl. 6 odst. 6 a 7 a na čl. 7 odst. 1 směrnice 2014/104, Soudní dvůr konstatoval, že tato ustanovení mohou být relevantní pro řešení sporu v původním řízení jen tehdy, když tento spor spadá do věcné působnosti této směrnice.

V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že věcná působnost směrnice 2014/104 je omezena pouze na žaloby na náhradu škody za porušení pravidel hospodářské soutěže. Z toho vyplývá, že věcná působnost této směrnice, včetně jejích článků 6 a 7, které upravují zpřístupnění důkazů obsažených ve spise vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž a omezení týkající se použití důkazů získaných přístupem k tomuto spisu, je omezena pouze na žaloby o náhradu škody podané v případě porušení pravidel hospodářské soutěže, a nevztahuje se tedy na jiné druhy žalob. Uvedená směrnice tak neupravuje ani otázku předání spisu orgánu pro hospodářskou soutěž jinému orgánu, ani otázku přístupu k tomuto spisu nad rámec žalob o náhradu škody.

Rozsudek ze dne 29. ledna 2026, Meliá Hotels International (C-286/24, [EU:C:2026:49](#))¹²

„Řízení o předběžné otázce – Žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Článek 5 odst. 1 – Působnost – Zvláštní žaloba na určení povinnosti zpřístupnění dokumentů před případným podáním žaloby o náhradu škody – Posouzení věrohodnosti nároku na náhradu škody“

Soudní dvůr v tomto rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce potvrdil, že ustanovení směrnice 2014/104, která upravují zpřístupňování důkazů, které má pod kontrolou žalovaná nebo třetí strana, u vnitrostátních soudů, jsou použitelná i na zvláštní žalobu na určení povinnosti zpřístupnění dokumentů před případným podáním žaloby o náhradu škody.

Dne 21. února 2020 uložila Evropská komise hotelové společnosti Meliá Hotels International, S. A. (dále jen „Meliá“) pokutu za porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP¹³ spočívající v tom, že ve smlouvách uplatňovala vertikální praktiky, které rozlišovaly mezi spotřebiteli na základě státní příslušnosti nebo země bydliště¹⁴.

Associação lus Omnibus, sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů, podalo k příslušnému portugalskému soudu zvláštní určovací žalobu, kterou se domáhalo, aby společnost Meliá předložila dokumenty relevantní pro případné podání hromadné žaloby o náhradu škody jménem spotřebitelů s bydlištěm v Portugalsku poškozených Komisí konstatovaným protisoutěžním jednáním.

Vzhledem k tomu, že soudy prvního a druhého stupně této zvláštní určovací žalobě vyhověly, podala Meliá mimořádný opravný prostředek k portugalskému nejvyššímu soudu.

Za těchto podmínek se Supremo Tribunal de Justiça (Nejvyšší soud, Portugalsko) rozhodl položit Soudnímu dvoru několik předběžných otázek týkajících se čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104, který vyžaduje, aby členské státy zajistily, aby v řízeních o náhradě škody způsobené porušením pravidel hospodářské soutěže mohl žalobce dosáhnout toho, aby vnitrostátní soud nařídil žalované nebo třetí straně zpřístupnit relevantní důkazy, pokud doloží věrohodnost svého nároku na náhradu škody předložením dostatečných a přiměřeně dostupných skutečností a důkazů.

V tomto rámci se portugalský nejvyšší soud v podstatě dotázal, zda musí být čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 vykládán v tom smyslu, že:

¹² Tento rozsudek je prezentován i v oddíle III.3, nadepsaném „Povinnost osoby, která soudu navrhuje, aby nařídil zpřístupnění důkazů, doložit věrohodnost svého nároku na náhradu škody“.

¹³ Dohoda o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“).

¹⁴ Rozhodnutí Komise C(2020) 893 final v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP [věc AT.40528 – Meliá (Holiday Pricing)].

- se použije na vnitrostátním právem upravenou žalobu znějící na poskytnutí přístupu k důkazním prostředkům podanou před případnou žalobou o náhradu škody způsobené porušením pravidel hospodářské soutěže,
- doložení věrohodnosti nároku žalobce na náhradu škody ve smyslu tohoto ustanovení vyžaduje prokázání, že pravděpodobnost, že podmínky zakládající odpovědnost za porušení práva hospodářské soutěže jsou splněny, je vyšší, než že splněny nejsou, a
- rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje porušení unijního práva hospodářské soutěže ve formě vertikálního omezení z hlediska účelu, postačuje k prokázání věrohodnosti nároku na náhradu škody, a zda je odpověď na tuto otázku ovlivněna tím, že toto rozhodnutí bylo vydáno v rámci postupu narovnání.

Závěry Soudního dvora

Na základě doslovného, systematického a teleologického výkladu Soudní dvůr potvrdil, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 je použitelný na takovou žalobu, jako je žaloba v projednávané věci, upravená portugalským právem, která umožňuje osobám poškozeným porušením pravidel hospodářské soutěže získat přístup k relevantním důkazům před podáním žaloby o náhradu škody z tohoto titulu.

Podle Soudního dvora je tento výklad podpořen zejména cíli směrnice 2014/104, které spočívají ve snadnějším uplatňování práva na náhradu škody vzhledem k nutnosti zmírnit informační asymetrii, jež je charakteristická pro tyto spory, a zajistit tak účinnost soukromoprávního prosazování práva hospodářské soutěže.

Rozsudek ze dne 16. února 2023, *Tráficos Manuel Ferrer* (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))¹⁵

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno čl. 101 odst. 1 SFEU – Rozhodnutí Komise, v němž byla konstatována existence koluzních ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, které v případě částečného vyhovění návrhu stanoví, že náklady řízení ponese každý účastník řízení, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání – Procesní autonomie členských států – Zásady efektivity a rovnocennosti – Směrnice 2014/104/EU – Cíle a celková rovnováha – Článek 3 – Právo na náhradu vzniklé škody v plné výši – Článek 11 odst. 1 – Společná a nerozdílná odpovědnost osob, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži – Článek 17 odst. 1 – Možnost vnitrostátního soudu stanovit škodu odhadem – Podmínky – Praktické znemožnění nebo nepřiměřené obtíže při stanovení výše škody – Článek 22 – Časová působnost“

¹⁵ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.3, nadepsaném „Časová použitelnost ustanovení směrnice potvrzujících stávající judikaturu“, a v oddíle IV, nadepsaném „Stanovení škody odhadem“.

Soudní dvůr v tomto rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce uvedl, že pravidla týkající se rozdělení nákladů v rámci soudních řízení, jejichž cílem je uplatnění práva na náhradu škody vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, nespadají do působnosti směrnice 2014/104.

Rozhodnutím ze dne 19. července 2016¹⁶ konstatovala Evropská komise, že společnost Daimler AG porušila pravidla unijního práva zakazující kartelové dohody¹⁷, jelikož mezi lednem 1997 a lednem 2011 uzavřela se čtrnácti dalšími evropskými výrobci nákladních vozidel ujednání v otázkách určování cen a zvyšování cen brutto u nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP).

V návaznosti na toto rozhodnutí koupili španělské podniky Tráficos Manuel Ferrer SL a D. Ignacio (dále jen „žalobci v původním řízení“), kteří v období, kdy k protiprávnímu jednání došlo, zejména nákladní vozidla vyrobená společností Daimler, podali proti této společnosti u Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Valencia (Obchodní soud č. 3 ve Valencii, Španělsko) žalobu na náhradu škody založenou na protiprávním jednání konstatovaném Komisí.

Za účelem prokázání vzniklé škody předložili žalobci v původním řízení znalecký posudek, v němž byl učiněn závěr, že průměrné navýšení cen na trhu dotčeném touto kartelovou dohodou činí 16,35 %.

Společnost Daimler zpochybnila opodstatněnost žaloby na náhradu škody, když zejména předložila vlastní znalecký posudek. Po přípravném jednání měli žalobci v původním řízení přístup k údajům zohledněným ve znaleckém posudku předloženém společností Daimler s dvojím cílem umožnit jeho podrobnější kritiku, jakož i dospět k případnému přeformulování jejich vlastního znaleckého posudku.

Obchodní soud č. 3 ve Valencii se po vyslechnutí účastníků původního řízení v rámci projednání jejich příslušných znaleckých posudků rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, aby v podstatě určil, zda je s ohledem na unijní právo oprávněn stanovit výši škody způsobené žalobcům v původním řízení v důsledku kartelové dohody odhadem, a případně za jakých podmínek. Předkládající soud se dále zamýšlel nad tím, zda mu unijní právo umožňuje, aby žalobcům v původním řízení na základě španělského procesního práva uložil náhradu poloviny nákladů řízení, pokud mají ve věci pouze částečný úspěch.

Soudní dvůr v rozsudku odpověděl na uvedené otázky s ohledem na článek 101 SFEU, směrnici 2014/104, jakož i svou judikaturu v této oblasti.

Závěry Soudního dvora

¹⁶ Rozhodnutí Komise C(2016) 4673 final ze dne 19. července 2016 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla).

¹⁷ Článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3).

Soudní dvůr se vyjádřil k otázce, zda právo na náhradu škody vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání v plné výši, jak je uznáno v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 a vyplývá z článku 101 SFEU, brání španělským pravidlům občanského soudního řízení, která stanoví, že v případě částečného vyhovění žaloby na náhradu takové škody každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a každý účastník řízení nahradí polovinu společných nákladů, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání.

V souladu s judikaturou Soudního dvora ze zásady efektivity a z práva každé osoby, vyplývajícího z článku 101 SFEU, domáhat se náhrady škody způsobené protisoutěžním jednáním v plné výši, vyplývá, že osoby, jímž vznikla škoda, musí mít možnost domáhat se nejen skutečné škody, ale i ušlého zisku, jakož i zaplacení úroků. V míře, do které čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 tuto judikaturu potvrzuje, se vnitrostátní opatření provádějící tato ustanovení musí použít s okamžitým účinkem na všechna řízení o žalobě o náhradu škody spadající do působnosti této směrnice.

Toto právo na náhradu škody se však nevztahuje na pravidla týkající se rozdělení nákladů v rámci soudních řízení, o čemž svědčí vyloučení otázky nákladů řízení z působnosti směrnice 2014/104.

2. Časová působnost

2.1. Hmotněprávní ustanovení směrnice

2.1.1. Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody

Rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))¹⁸

„Řízení o předběžné otázce – Kartely – Článek 101 SFEU – Směrnice 2014/104/EU – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů Evropské unie o hospodářské soutěži – Promlčecí lhůta – Vyvratitelná domněnka o existenci škody – Stanovení výše vzniklé škody – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Hmotněprávní a procesní ustanovení“

Soudní dvůr, jemuž byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, uvedl, že článek 10 směrnice 2014/104, který stanoví pravidla týkající se promlčení žalob o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže, představuje hmotněprávní ustanovení, které se nepoužije se zpětnou účinností.

¹⁸ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle 2.1.3, nadepsaném „Ustanovení, která stanoví vyvratitelnou domněnku existence kartelem způsobené škody“, v oddíle I.2.2.2, nadepsaném „Ustanovení upravující stanovení výše škody“, a v oddíle V, nadepsaném „Režim promlčecích lhůt“.

Rozhodnutím ze dne 19. července 2016¹⁹ konstatovala Evropská komise, že se společnosti Volvo a DAF Trucks spolu s několika dalšími výrobci nákladních vozidel účastnily kartelu v rozporu s pravidly unijního práva, která kartely zakazují²⁰, a to tím, že se dohodly na stanovení cen nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP) v letech 1997 až 2011 a na načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných normami Euro 3 až Euro 6. V den přijetí tohoto rozhodnutí byla vydána tisková zpráva a dne 6. dubna 2017 bylo v *Úředním věstníku Evropské unie* zveřejněno shrnutí rozhodnutí²¹.

RM, který v průběhu let 2006 a 2007 zakoupil tři nákladní vozidla vyrobená společnostmi Volvo a DAF Trucks, podal k Juzgado de lo Mercantil de León (Obchodní soud v Leónu, Španělsko) žalobu o náhradu škody vzniklé důsledkem kartelu konstatovaného Komisí. Tato žaloba, která byla podána dne 1. dubna 2018, byla Obchodním soudem v Leónu prohlášena za přípustnou zejména z hlediska pětileté promlčecí lhůty stanovené španělskou právní úpravou, kterou se provádí směrnice 2014/104 týkající se odškodňování subjektů poškozených v důsledku protisoutěžních praktik. Obchodní soud v Leónu mimoto vycházel z domněnky stanovené v této prováděcí právní úpravě, a sice že každý kartel způsobuje škodu, a využil možnosti stanovené v téže právní úpravě provést odhad výše škody, která byla způsobena RM. Společnostem Volvo a DAF Trucks bylo uloženo zaplatit RM náhradu odpovídající 15 % pořizovací ceny předmětných nákladních vozidel.

Společnosti Volvo a DAF Trucks podaly proti tomuto rozsudku odvolání k Audiencia Provincial de León (Provinciální soud v Leónu, Španělsko), v němž zpochybnilly použitelnost směrnice 2014/104 a španělské prováděcí právní úpravy s odůvodněním, že kartel skončil před vstupem této směrnice v platnost.

V této souvislosti položil Provinciální soud v Leónu Soudnímu dvoru několik předběžných otázek, jejichž prostřednictvím se táže, zda se článek 10 a čl. 17 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104, které upravují pravidla týkající se:

- promlčení žalob o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže,
- stanovení výše škody vyplývající z takových protiprávních jednání a
- domněnky o existenci této škody,

použijí na žalobu o náhradu škody, která se sice týká kartelu ukončeného před vstupem této směrnice v platnost, avšak byla podána po nabytí účinnosti ustanovení, jimiž se tato směrnice provádí do vnitrostátního práva.

Závěry Soudního dvora

¹⁹ Rozhodnutí Komise C(2016) 4673 final ze dne 19. července 2016 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla).

²⁰ Článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP.

²¹ Úř. věst. 2017, C 108, s. 6.

K časové působnosti směrnice 2014/104 Soudní dvůr nejprve připomněl, že tato směrnice zakazuje, aby se vnitrostátní právní úprava provádějící hmotněprávní ustanovení směrnice použila se zpětnou účinností, a aby se vnitrostátní právní úprava provádějící jiná než hmotněprávní ustanovení směrnice použila na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená před 26. prosincem 2014.

Ve vztahu k časové působnosti článku 10 směrnice 2014/104, který stanoví pravidla promlčení pro žaloby o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže, Soudní dvůr dále uvedl, že taková pravidla chrání jak poškozenou osobu, tak osobu odpovědnou za škodu. Z judikatury Soudního dvora navíc vyplývá, že promlčecí lhůty tím, že vyvolávají promlčení práva podat žalobu, se vztahují k hmotnému právu. Článek 10 směrnice 2014/104 je tedy hmotněprávní ustanovení, v jehož případě je retroaktivní použití vnitrostátních prováděcích ustanovení podle směrnice vyloučeno.

Rozsudek ze dne 18. dubna 2024 (velký senát), Heureka Group (Internetové srovnávače cen) (C-605/21, [EU:C:2024:324](#))²²

„Řízení o předběžné otázce – Článek 102 SFEU – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Článek 10 – Promlčecí lhůta – Podmínky započetí běhu této lhůty – Ukončení protiprávního jednání – Znalost informací nezbytných pro podání žaloby o náhradu škody – Zveřejnění shrnutí rozhodnutí Evropské komise o porušení pravidel hospodářské soutěže v Úředním věstníku Evropské unie – Závazný účinek dosud nepravomocného rozhodnutí Komise – Pozastavení nebo přerušení běhu promlčecí lhůty po dobu šetření prováděného Komisí nebo do dne, kdy její rozhodnutí nabude právní moci“

V této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudní dvůr potvrdil, že článek 10 směrnice 2014/104 je hmotněprávní ustanovení, které se nepoužije se zpětnou účinností.

Rozhodnutím ze dne 27. června 2017²³ konstatovala Evropská komise, že společnost Google od února 2013 porušovala článek 102 SFEU, neboť zneužívala svého dominantního postavení na třinácti vnitrostátních trzích s obecným vyhledáváním, včetně trhu České republiky, tím, že omezila provoz ze svých stránek s výsledky obecného vyhledávání směrem ke konkurenčním srovnávačům výrobků a zvýšila tento provoz směrem ke svému vlastnímu srovnávači výrobků. Dne 12. ledna 2018 bylo v *Úředním věstníku Evropské unie* zveřejněno shrnutí tohoto rozhodnutí²⁴.

V červnu 2020 podala česká společnost Heureka Group a. s. (dále jen „společnost Heureka“), která působí na trhu srovnávačů prodejních cen, u Městského soudu v Praze

²² Tento rozsudek je prezentován i v oddíle V, nadepsaném „Režim promlčecích lhůt“.

²³ Rozhodnutí Komise C(2017) 4444 final ze dne 27. června 2017 v řízení podle článku 102 [SFEU] a článku 54 Dohody o EHP (Věc AT.39740 – Google Search (Shopping)).

²⁴ Úř. věst. 2018, C 9, s. 11.

(Česká republika) žalobu, jíž se domáhala, aby byla společnosti Google uložena náhrada škody vzniklé v důsledku porušení článku 102 SFEU, které bylo konstatováno v rozhodnutí Komise a k němuž docházelo v České republice v období od února 2013 do 27. června 2017. Společnost Heureka se domnívala, že protisoutěžní jednání společnosti Google snížilo návštěvnost jejího portálu Heureka.cz.

Společnost Google na svou obranu namítla, že nárok společnosti Heureka na náhradu je přinejmenším zčásti promlčen.

Městský soud v Praze v tomto ohledu uvedl, že vnitrostátní pravidla vztahující se na žalobu společnosti Heureka stanoví tříletou promlčecí lhůtu, která počíná běžet samostatně a zvláště pro každou dílčí škodu plynoucí z porušení pravidel hospodářské soutěže od okamžiku, kdy poškozený získá nebo se má za to, že získal vědomost o tom, že mu byla způsobena taková dílčí škoda, a o tom, kdo je povinen k její náhradě. K započetí běhu této lhůty se naproti tomu nevyžaduje, aby poškozený získal vědomost o tom, že předmětné jednání je porušením práva hospodářské soutěže, ani aby bylo toto porušování ukončeno. Relevantní vnitrostátní pravidla kromě toho nevyžadují, aby po dobu, kdy Komise ve vztahu k danému porušování provádí šetření, byla uvedená lhůta pozastavena nebo přerušena. Tato lhůta nemůže být pozastavena ani přinejmenším po dobu jednoho roku ode dne, kdy rozhodnutí Komise o tomto protiprávním jednání nabude právní moci.

Podle Městského soudu v Praze z toho v projednávané věci vyplývá, že při každém obecném vyhledání na internetových stránkách Google, které vedlo k umístění a zobrazení výsledků příznivějším pro srovnávač cen společnosti Google, začala běžet nová samostatná promlčecí lhůta.

Vzhledem k tomu, že směrnice 2014/104 byla do českého práva provedena opožděně, Městský soud v Praze kromě toho uvedl, že protiprávní jednání vytýkané společnosti Google bylo ukončeno po uplynutí lhůty k provedení této směrnice, tj. po 27. prosinci 2016, avšak podle všeho před nabytím účinnosti prováděcího právního předpisu, tj. před 1. zářím 2017.

S ohledem na výše uvedené předložil Městský soud v Praze Soudnímu dvoru několik předběžných otázek, jejichž podstatou je, zda článek 10 směrnice 2014/104 nebo článek 102 SFEU a zásada efektivity brání takové vnitrostátní právní úpravě promlčení, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, pokud jde o žaloby na náhradu škody v případě trvajících porušování pravidel unijního práva hospodářské soutěže.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr za účelem zodpovězení předběžných otázek zkoumal časovou působnost článku 10 směrnice 2014/104, který stanoví minimální délku promlčecí lhůty pro podání žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, okamžik, od kdy nejdříve může tato lhůta začít běžet, a okolnosti, za kterých musí být pozastaven nebo přerušen její běh.

V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že článek 10 směrnice 2014/104 je hmotněprávním ustanovením, takže v souladu s čl. 22 odst. 1 této směrnice musí členské státy zajistit, aby se předpisy provádějící tento článek nepoužily se zpětnou působností.

2.1.2. Ustanovení, která stanoví nevyvratitelnou domněnku porušení práva hospodářské soutěže

Rozsudek ze dne 20. dubna 2023, Repsol Comercial de Productos Petrolíferos (C-25/21, [EU:C:2023:298](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Vertikální omezení hospodářské soutěže – Článek 101 odst. 1 a 2 SFEU – Zásada efektivity – Nařízení (ES) č. 1/2003 – Článek 2 – Směrnice 2014/104/EU – Článek 9 odst. 1 – Závazný účinek pravomocných rozhodnutí vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, kterými bylo konstatováno porušení pravidel práva hospodářské soutěže – Časová a věcná působnost – Žaloby na náhradu škody a na neplatnost v případě porušení ustanovení unijního práva hospodářské soutěže“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše²⁵, Soudní dvůr uvedl, že čl. 9 odst. 1 směrnice 2014/104, jenž stanoví nevyvratitelnou domněnku týkající se existence porušení práva hospodářské soutěže, musí být kvalifikován jako hmotněprávní pravidlo ve smyslu článku 22 této směrnice, které se nepoužije se zpětnou účinností, jelikož se týká existence jednoho ze znaků zakládajících občanskoprávní odpovědnost za porušení pravidel práva hospodářské soutěže.

Soudní dvůr s ohledem na hmotněprávní povahu článku 9 směrnice 2014/104, jakož i na mechanismus fungování tohoto ustanovení, zdůraznil, že okamžikem, vzhledem k němuž je třeba určit, zda je nevyvratitelná domněnka uvedená v tomto ustanovení použitelná *ratione temporis*, je okamžik, který odpovídá datu, kdy rozhodnutí dotyčného vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nabylo právní moci. V projednávané věci přitom směrnice 2014/104 nebyla do španělského práva provedena ve lhůtě pro její provedení. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí španělských orgánů pro hospodářskou soutěž nabylo právní moci před uplynutím této lhůty, byly tedy situace dotčené ve věci v původním řízení završené. Z toho vyplývá, že v dané věci nebyl čl. 9 odst. 1 této směrnice použitelný *ratione temporis*. Za těchto podmínek měl Soudní dvůr za to, že v dané věci bylo třeba přezkoumat vnitrostátní právní úpravu z hlediska článku 101 SFEU, jak byl proveden článkem 2 nařízení č. 1/2003.

²⁵ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.1, nadepsaném „Věcná působnost“.

2.1.3. Ustanovení, která stanoví vyvratitelnou domněnku existence kartelem způsobené škody

Rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Řízení o předběžné otázce – Kartely – Článek 101 SFEU – Směrnice 2014/104/EU – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů Evropské unie o hospodářské soutěži – Promlčecí lhůta – Vyvratitelná domněnka o existenci škody – Stanovení výše vzniklé škody – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Hmotněprávní a procesní ustanovení“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše²⁶, Soudní dvůr zdůraznil, že čl. 17 odst. 2 směrnice 2014/104, který stanoví vyvratitelnou domněnku o existenci škody vzniklé důsledkem kartelu, je přímo spjat se vznikem mimosmluvní občanskoprávní odpovědnosti porušitele, a v důsledku toho se bezprostředně dotýká jeho právního postavení. Vzhledem k tomu, že takové pravidlo může být kvalifikováno jako pravidlo hmotněprávní, dospěl Soudní dvůr k závěru, že čl. 17 odst. 2 směrnice 2014/104 je ustanovením hmotněprávní povahy ve smyslu směrnice, takže retroaktivní použití ustanovení, která ho provádějí do španělského práva, je zakázáno.

Skutečností, kterou unijní normotvůrce označil za umožňující vycházet z domněnky o existenci škody podle čl. 17 odst. 2 směrnice 2014/104, je existence kartelu, a proto zákaz retroaktivního použití tohoto ustanovení i prováděcích ustanovení znamená, že tato ustanovení nemohou být použitelná na žalobu o náhradu škody, která byla sice podána po nabytí účinnosti vnitrostátních ustanovení, jimiž byla uvedená směrnice opožděně provedena do španělského práva, avšak týká se porušení práva hospodářské soutěže ukončeného před uplynutím lhůty k jejímu provedení.

2.2. Jiná než hmotněprávní ustanovení směrnice

2.2.1. Ustanovení, jejichž cílem je dát vnitrostátním soudům možnost nařídit zpřístupnění důkazů

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další (C-163/21, [EU:C:2022:863](#))²⁷

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno článkem 101 odst. 1 SFEU – Koluzní ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto

²⁶ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.1.1, nadepsaném „Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody“. Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.2.2, nadepsaném „Ustanovení upravující stanovení výše škody“, a v oddíle V, nadepsaném „Režim promlčecích lhůt“.

²⁷ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle III.1, nadepsaném „Nařízení zpřístupnění důkazů, které má pod svou kontrolou žalovaná nebo třetí strana, soudem“.

v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Směrnice 2014/104/EU – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Článek 22 odst. 2 – Časová působnost – Článek 5 odst. 1 první pododstavec – Pojem „relevantní důkazy, které má žalovaná strana nebo třetí strana pod svou kontrolou“ – Článek 5 odst. 2 – Zpřístupnění jednotlivých důkazů nebo relevantních kategorií důkazů na základě přiměřeně dostupných skutečností – Článek 5 odst. 3 – Analýza přiměřenosti žádosti o zpřístupnění důkazů – Zvážení oprávněných zájmů všech stran sporu a třetích stran – Rozsah povinností vyplývajících z těchto ustanovení“

Soudní dvůr, jemuž byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, uvedl, že článek 5 směrnice 2014/104, jenž upravuje zpřístupnění relevantních důkazů, které má pod svou kontrolou žalovaná nebo třetí strana, představuje jiné než hmotněprávní ustanovení ve smyslu čl. 22 odst. 2 této směrnice, takže vnitrostátní opatření, která je provádějí, se nepoužijí na žaloby o náhradu škody podané před 26. prosincem 2014.

Rozhodnutím ze dne 19. července 2016²⁸ konstatovala Evropská komise, že se společnosti PACCAR, DAF Trucks a DAF Trucks Deutschland (dále jen „dotčení výrobci“) spolu s několika dalšími výrobci nákladních vozidel účastnily kartelové dohody v rozporu s pravidly unijního práva, která kartelové dohody zakazují²⁹, a to tím, že se dohodly na stanovení cen nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP) v letech 1997 až 2011 a na načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií požadovaných normami Euro 3 až Euro 6.

Dne 25. března 2019 podalo 45 účastníků řízení jakožto pořizovatelé nákladních vozidel, kterých by se mohlo týkat protiprávní jednání konstatované rozhodnutím ze dne 19. července 2016, k Juzgado de lo Mercantil n° 7 de Barcelona (Obchodní soud č. 7 v Barceloně, Španělsko) žádost o přístup k různým důkazům, které měli dotčení výrobci k dispozici, za účelem domáhání se náhrady škody vyplývající z protiprávního jednání konstatovaného v rozhodnutí ze dne 19. července 2016. Tito účastníci řízení uplatňovali v tomto ohledu potřebu získat určité důkazní prostředky za účelem vyčíslení umělého zvýšení cen, zejména za účelem srovnání doporučených cen v období před kartelovou dohodou, během ní a po ní. Dotčení výrobci tuto žádost zpochybnili, přičemž poukazovali zejména na to, že některé z požadovaných dokumentů je třeba vypracovat *ad hoc*.

Vzhledem k tomu, že se přístup k důkazům, kterých se týká sporná žádost, zakládal na ustanovení španělských právních předpisů provádějících čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104, položil Obchodní soud č. 7 v Barceloně Soudnímu dvoru předběžnou otázku, v níž se v podstatě tázal na to, zda se zpřístupňování relevantních důkazů podle tohoto článku vztahuje pouze na již existující dokumenty, které má pod kontrolou žalovaná nebo třetí

²⁸ Rozhodnutí Komise C(2016) 4673 final ze dne 19. července 2016 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla).

²⁹ Článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP.

strana, nebo zda se naopak může jednat o nové dokumenty, které zmiňované strany musí vytvořit shromážděním nebo utříděním údajů, jež mají k dispozici.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr upřesnil podmínky časové působnosti čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 a úvodem podotkl, že článek 22 této směrnice výslovně stanoví podmínky časové působnosti jejích ustanovení v závislosti na tom, zda se z hlediska unijního práva jedná, či nejedná o hmotněprávní ustanovení.

V tomto případě Soudní dvůr uvedl, že možnost nařídít zpřístupnění relevantních důkazů, které má pod kontrolou žalovaná nebo třetí strana, za podmínek stanovených v čl. 5 odst. 1 prvním pododstavci směrnice 2014/104 patří mezi zvláštní pravomoci, které musí vnitrostátní soudy mít při posuzování sporů o žalobách na náhradu škody znějících na náhradu škody vzniklé z důvodu porušení práva hospodářské soutěže. Toto ustanovení přitom tím, že toto požaduje, usiluje o nápravu asymetrie informací, která je v zásadě příznačná pro tyto spory v neprospěch poškozeného. Jeho předmět se však týká pouze procesních opatření použitelných před vnitrostátními soudy a nezasahuje přímo do právního postavení účastníků řízení.

Za těchto podmínek čl. 5 odst. 1 první pododstavec směrnice 2014/104 nepatří mezi hmotněprávní ustanovení této směrnice ve smyslu jejího čl. 22 odst. 1, ale mezi „jiná“ ustanovení, na něž míří čl. 22 odst. 2 této směrnice, která toto ustanovení prohlašuje za použitelná na žaloby podané po 26. prosinci 2014. Z toho vyplývá, že čl. 5 odst. 1 první pododstavec směrnice 2014/104 se uplatní na žalobu, která byla předkládajícímu soudu předložena, jelikož tato žaloba byla podána dne 25. března 2019.

Rozsudek ze dne 12. ledna 2023, RegioJet (C-57/21, [EU:C:2023:6](#))³⁰

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Zneužití dominantního postavení – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Články 5 a 6 – Zpřístupnění důkazů – Důkazy obsažené ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž – Řízení probíhající před Evropskou komisí ve věci jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže – Vnitrostátní řízení o žalobě o náhradu škody týkající se téhož protiprávního jednání – Podmínky týkající se zpřístupnění důkazů“

Soudní dvůr v tomto rozsudku vydaném v řízení o předběžné otázce konstatoval, že články 5 a 6 směrnice 2014/104, jež se týkají zpřístupnění relevantních důkazů, které má pod kontrolou žalovaná nebo třetí strana, a důkazů obsažených ve spise vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, mají povahu jiných než hmotněprávních ustanovení ve smyslu čl. 22 odst. 2 uvedené směrnice.

³⁰ Tento rozsudek je prezentován i v oddíle III.2, nadepsaném „Nařízení zpřístupnění důkazů soudem, probíhá-li zároveň řízení před Komisí“.

Společnost RegioJet, poskytovatel služeb železniční osobní dopravy na trati Praha-Ostrava, podala v roce 2015 proti Českým drahám, českému národnímu železničnímu dopravci, u Městského soudu v Praze (Česká republika) žalobu o náhradu škody vzniklé z důvodu údajného jednání Českých drah v rozporu s právem hospodářské soutěže.

V roce 2012 již český orgán pro hospodářskou soutěž zahájil ve věci možného zneužití dominantního postavení Českých drah správní řízení, které bylo v roce 2016 přerušeno, když Evropská komise zahájila řízení týkající se téhož jednání.

V rámci řízení o náhradu škody podala společnost RegioJet u Městského soudu v Praze návrh na zpřístupnění několika dokumentů, u nichž se domnívala, že jsou pod kontrolou Českých drah. Český orgán pro hospodářskou soutěž nicméně uvedl, že navrhované podklady, jimiž v rámci správního řízení disponuje, stejně jako i další vyžádané dokumenty, které s nimi tvoří ucelený soubor, nemohou být zpřístupněny, a to až do doby pravomocného ukončení tohoto řízení.

Městský soud v Praze však poté, co se v této záležitosti dotazoval Komise, návrhu na zpřístupnění dokumentů vyhověl a nařídil Českým drahám, aby do spisu založily dokumenty obsahující informace výslovně vypracované touto společností pro účely řízení před českým orgánem pro hospodářskou soutěž i informace uchovávané mimo toto řízení. Městský soud v Praze dále rozhodl, že se řízení o náhradu škody ve věci samé přerušuje do skončení řízení zahájeného Komisí.

V odvolacím řízení bylo rozhodnutí nařizující zpřístupnění dokumentů potvrzeno Vrchním soudem v Praze (Česká republika), který k zajištění ochrany zpřístupněných důkazních prostředků tyto uložil v soudní úschově.

Nejvyšší soud (Česká republika), který má jakožto soud dovolací rozhodnout o zákonnosti rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, se rozhodl položit Soudnímu dvoru otázky k výkladu směrnice 2014/104 upravující náhradu škody osobám poškozeným protisoutěžním jednáním, jejíž články 5 a 6 stanoví pravidla zpřístupňování důkazů vyžádaných pro účely řízení o náhradu škody ve vnitrostátním právu v případě porušení právních předpisů členských států a Unie o hospodářské soutěži³¹.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr připomněl, že směrnice 2014/104 výslovně stanoví podmínky pro časové použití jejích ustanovení podle toho, zda se z hlediska unijního práva jedná o ustanovení hmotněprávní, či procesní.

V projednávané věci Soudní dvůr uvedl, že možnost nařídít zpřístupnění relevantních důkazů v držení žalované nebo třetí strany za podmínek stanovených v článcích 5 a 6

³¹ Článek 5 této směrnice stanoví pravidla, která společně tvoří obecný režim v oblasti zpřístupňování důkazů vyžádaných pro účely řízení o náhradu škody ve vnitrostátním právu v případě porušení právních předpisů členských států a Unie o hospodářské soutěži. Jako doplněk k tomuto ustanovení upravuje článek 6 této směrnice zvláštní pravidla týkající se zpřístupňování důkazů obsažených ve spisu orgánů pověřených prosazováním pravidel hospodářské soutěže.

směrnice 2014/104 odpovídá pouze procesním opatřením použitelným před vnitrostátními soudy a nemá bezprostředně vliv na právní postavení účastníků řízení.

Za těchto podmínek článku 5 a 6 směrnice 2014/104 nepatří mezi hmotněprávní ustanovení této směrnice ve smyslu jejího čl. 22 odst. 1, a jsou tedy součástí jiných ustanovení, na něž míří její čl. 22 odst. 2 a která jsou podle něj použitelná na žaloby podané po 26. prosinci 2014. Dále vzhledem k tomu, že se český zákonodárce rozhodl, že se vnitrostátní ustanovení k provedení procesně právních ustanovení směrnice 2014/104 použijí přímo a bezpodmínečně také na řízení zahájená před datem provedení této směrnice ve vnitrostátním právu, avšak po 26. prosinci 2014, vyplývá z toho, že články 5 a 6 této směrnice jsou na žalobu podanou předkládajícímu soudu použitelné, jelikož ta byla podána v roce 2015.

2.2.2. Ustanovení upravující stanovení výše škody

Rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Řízení o předběžné otázce – Kartely – Článek 101 SFEU – Směrnice 2014/104/EU – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů Evropské unie o hospodářské soutěži – Promlčecí lhůta – Vyvratitelná domněnka o existenci škody – Stanovení výše vzniklé škody – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Hmotněprávní a procesní ustanovení“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³², Soudní dvůr uvedl, že cílem čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 vzhledem k tomu, že mimo jiné přiznává vnitrostátním soudům možnost stanovit výši způsobené škody odhadem, je-li prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit její výši na základě dostupných důkazů, je zmírnit požadavky na dokazování nezbytné pro stanovení výše škody způsobené porušením pravidel hospodářské soutěže.

Soudní dvůr vzhledem ke své judikatuře, podle níž jsou pravidla týkající se důkazního břemene a požadavků na dokazování v zásadě kvalifikována jako procesní pravidla, uzavřel, že čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 je procesní ustanovení ve smyslu této směrnice, v jehož případě je vyloučeno použití prováděcích ustanovení na řízení o žalobách zahájená před 26. prosincem 2014.

Vzhledem k tomu, že RM podal žalobu dne 1. dubna 2018, je na ni tedy *ratione temporis* použitelný čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104, přestože se žaloba týká protiprávního jednání ukončeného před vstupem této směrnice v platnost.

³² Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.1.1, nadepsaném „Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody“. Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.1.3, nadepsaném „Ustanovení, která stanoví vyvratitelnou domněnku existence kartelem způsobené škody“, a v oddíle V, nadepsaném „Režim promlčecích lhůt“.

2.3. Časová použitelnost ustanovení směrnice potvrzujících stávající judikaturu

Rozsudek ze dne 16. února 2023, Tráficos Manuel Ferrer (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno čl. 101 odst. 1 SFEU – Rozhodnutí Komise, v němž byla konstatována existence koluzních ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, které v případě částečného vyhovění návrhu stanoví, že náklady řízení ponese každý účastník řízení, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání – Procesní autonomie členských států – Zásady efektivity a rovnocennosti – Směrnice 2014/104/EU – Cíle a celková rovnováha – Článek 3 – Právo na náhradu vzniklé škody v plné výši – Článek 11 odst. 1 – Společná a nerozdílná odpovědnost osob, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži – Článek 17 odst. 1 – Možnost vnitrostátního soudu stanovit škodu odhadem – Podmínky – Praktické znemožnění nebo nepřiměřené obtíže při stanovení výše škody – Článek 22 – Časová působnost“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³³, Soudní dvůr konstatoval, že unijní normotvůrce tím, že v čl. 3 odst. 1 směrnice 2014/104 připomněl povinnost členských států zajistit, aby všem fyzickým nebo právnickým osobám, kterým vznikla škoda způsobená porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, bylo umožněno požadovat a obdržet náhradu této škody v plné výši, a tím, že odškodnění v plné výši definoval v čl. 3 odst. 2 této směrnice jako právo na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, jakož i platbu úroků, zamýšlel potvrdit stávající judikaturu, jak vyplývá z bodu 12 odůvodnění uvedené směrnice, takže vnitrostátní opatření provádějící tato ustanovení se musí nezbytně použít s okamžitým účinkem na všechna řízení o žalobě o náhradu škody spadající do působnosti této směrnice, jako je potvrzeno v jejím čl. 22 odst. 2.

Stejně tak čl. 11 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být v rozsahu, v němž stanoví možnost účastníka řízení, který podal návrh na náhradu škody založený na existenci újmy způsobené protisoutěžním jednáním, podat tento návrh pouze proti jednomu z původců tohoto jednání, považován za ustanovení kodifikující judikaturu Soudního dvora a patří mezi ustanovení uvedené směrnice, jejichž vnitrostátní prováděcí opatření se použijí okamžitě.

³³ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.1, nadepsaném „Věcná působnost“. Tento rozsudek je prezentován i v oddíle IV, nadepsaném „Stanovení škody odhadem“.

II. Subjekty odpovědné za náhradu škody

Rozsudek ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další (C-724/17,

[EU:C:2019:204](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Článek 101 SFEU – Náhrada škody způsobené kartelovou dohodou zakázanou tímto článkem – Určení subjektů odpovědných za škodu – Nástupnictví právních subjektů – Pojem ‚podnik‘ – Kritérium hospodářské kontinuity“

V této věci Soudní dvůr na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce upřesnil určení totožnosti dlužníka žalované náhrady škody způsobené porušením unijního práva hospodářské soutěže v případě nástupnictví právních subjektů.

V letech 1994 až 2002 byla ve Finsku naplňována kartelová dohoda. Týkala se rozdělení trhů, cen a podávání nabídek za paušální ceny. Zahrnovala celý tento členský stát a mohla rovněž ovlivnit obchod mezi členskými státy. V letech 2000 až 2003 nabyly žalované společnosti všechny akcie několika účastníků kartelové dohody, které následně po dobrovolných likvidacích zrušily. Rozsudkem dne 29. září 2009 uložil Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud, Finsko) účastníkům kartelové dohody pokuty za porušení finského zákona proti omezování hospodářské soutěže a ustanovení Smlouvy upravujících kartelové dohody.

Na základě tohoto rozsudku zamýšlelo finské město Vantaa získat od nabývajících společností náhradu škody způsobené kartelovou dohodou; jeho žaloba byla zamítnuta z důvodu, že pravidla občanskoprávní odpovědnosti obsažená ve finském právu stanoví, že za škodu odpovídá jen ten právní subjekt, který ji způsobil.

Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu bylo, zda musí ustanovení Smlouvy o FEU upravující kartelové dohody být vykládána v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, mohou být nabývajících společnosti považovány za odpovědné za škodu způsobenou touto kartelovou dohodou.

Soudní dvůr rozhodl, že otázka určení subjektu, který je povinen nahradit škodu způsobenou kartelovou dohodou, je přímo upravena unijním právem. Vzhledem k tomu, že odpovědnost za škodu plynoucí z porušení unijních pravidel o hospodářské soutěži má osobní charakter, musí za škodu způsobenou tímto porušením odpovídat podnik, který porušuje tato pravidla. Subjekty, které mají povinnost nahradit škodu způsobenou kartelovou dohodou nebo praktikou zakázanou článkem 101 SFEU, jsou podniky ve smyslu tohoto ustanovení, které se účastnily této dohody nebo praktiky.

Tento výklad není zpochybněn argumentem Evropské komise, podle kterého z čl. 11 odst. 1 směrnice 2014/104 vyplývá, že určení subjektu, který je povinen nahradit tuto škodu, přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu při dodržení zásad rovnocennosti a efektivity.

Toto ustanovení směrnice 2014/104, která navíc není *ratione temporis* použitelná na skutkový stav ve věci v původním řízení, totiž neupravuje určení subjektů povinných nahradit takovou škodu, ale rozdělení odpovědnosti mezi uvedené subjekty, a nepřiznává tedy členským státům pravomoc takové určení provést.

Uvedené ustanovení naopak potvrzuje, jak činí článek 1 směrnice 2014/104, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, v první větě odstavce 1, že subjekty odpovědnými za škodu způsobenou porušením unijních právních předpisů o hospodářské soutěži jsou právě „podniky“, které se tohoto porušení dopustily.

Po tomto upřesnění Soudní dvůr připomněl, že pojmem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU přitom rozumí jakýkoli subjekt, který vykonává hospodářskou činnost, nezávisle na právním postavení tohoto subjektu a způsobu jeho financování a označuje hospodářskou jednotku, i když z právního hlediska je tato hospodářská jednotka složena z několika fyzických nebo právnických osob.

Pokud u entity, jež se dopustila porušení unijních pravidel hospodářské soutěže, dojde k právní nebo organizační změně, nemá taková změna nutně za následek vytvoření nového podniku, jenž by byl zproštěn odpovědnosti za chování předchozí entity, jež bylo v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, pokud mezi touto a novou entitou existuje totožnost z hospodářského hlediska. Kdyby se totiž podniky odpovědné za škodu způsobenou takovým protiprávním jednáním mohly vyhnout své odpovědnosti pouze z důvodu, že jejich identita byla změněna v důsledku restrukturalizace, zániku nebo jiných právních nebo organizačních změn, byl by ohrožen cíl sledovaný tímto systémem, jakož i užitečný účinek uvedených pravidel.

V dané věci podle všeho existovala hospodářská kontinuita mezi nabývajícemi společnostmi na straně jedné a společnostmi, které se účastnily dotčené kartelové dohody, na straně druhé. Nabývající společnosti tedy převzaly odpovědnost posledně uvedených společností za škodu způsobenou touto kartelovou dohodou.

Rozsudek ze dne 6. října 2021 (velký senát), Sumal (C-882/19, [EU:C:2021:800](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené praktikou zakázanou čl. 101 odst. 1 SFEU – Určení entit odpovědných za škodu – Žaloba na náhradu škody podaná proti dceřiné společnosti mateřské společnosti a podaná v návaznosti na rozhodnutí konstatující účast této jediné mateřské společnosti na kartelové dohodě – Pojem ‚podnik‘ – Pojem ‚hospodářská jednotka‘ “

Soudní dvůr při výkladu pojmu „podnik“ použitého v článku 101 SFEU upřesnil podmínky, za kterých mají osoby poškozené kartelovou dohodou zakázanou tímto článkem právo podat žalobu na náhradu škody způsobené dceřiné společnosti mateřské společnosti, jejíž účast na tomto protiprávním jednání byla konstatována rozhodnutím Komise.

V letech 1997 až 1999 nabyla společnost Sumal SL dvě nákladní vozidla od společnosti Mercedes Benz Trucks España SL (dále jen „MBTE“), která je dceřinou společností skupiny Daimler, jejíž mateřskou společností je společnost Daimler AG.

Rozhodnutím ze dne 19. července 2016³⁴ konstatovala Evropská komise, že společnost Daimler AG tím, že mezi lednem 1997 a lednem 2011 uzavřela se čtrnácti dalšími evropskými výrobci nákladních vozidel dohody týkající se stanovení cen a navyšování hrubých cen nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP), porušila pravidla unijního práva zakazující kartelové dohody³⁵.

V návaznosti na toto rozhodnutí podala společnost Sumal proti společnosti MBTE žalobu na náhradu škody, kterou se domáhala zaplacení částky 22 204,35 eura za škody vzniklé v důsledku této kartelové dohody. Žalobu společnosti Sumal však Juzgado de lo Mercantil n.º 7 de Barcelona (Obchodní soud č. 7 v Barceloně, Španělsko) zamítl z důvodu, že se rozhodnutí Komise netýkalo společnosti MBTE.

Společnost Sumal podala proti tomuto rozsudku odvolání k Audiencia Provincial de Barcelona (Provinciální soud v Barceloně). V této souvislosti se uvedený soud zamýšlel nad tím, zda a případně za jakých podmínek může být žaloba na náhradu škody podána proti dceřiné společnosti na základě rozhodnutí, ve kterém Komise konstatovala, že se praktik narušujících hospodářskou soutěž dopustila mateřská společnost uvedené dceřiné společnosti. Tento soud se tak rozhodl přerušit řízení a předložit tuto otázku Soudnímu dvoru v rámci řízení o předběžné otázce.

Závěry Soudního dvora

V souladu s ustálenou judikaturou má každý právo požadovat od „podniků“, které se účastnily kartelové dohody nebo praktik zakázaných podle článku 101 SFEU, náhradu škody způsobené těmito protisoutěžními praktikami.

Vzhledem k tomu, že tyto žaloby na náhradu škody jsou nedílnou součástí systému provádění unijních pravidel hospodářské soutěže, stejně jako jejich provádění veřejnými orgány, nemůže mít pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU rozdílný význam v kontextu pokut ukládaných Komisí „podnikům“ (*public enforcement*) a v kontextu žalob na náhradu škody podaných proti těmto „podnikům“ k vnitrostátním soudům (*private enforcement*).

V této souvislosti ze znění čl. 101 odst. 1 SFEU vyplývá, že autoři Smluv zvolili tento pojem „podnik“ k označení osoby, která porušila právo hospodářské soutěže a může jí být na základě tohoto ustanovení uložena pokuta, a nikoli jiné pojmy, jako jsou pojmy „společnost“ nebo „právnícká osoba“.

³⁴ Rozhodnutí Komise C(2016) 4673 final ze dne 19. července 2016 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6).

³⁵ Článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP.

Stejně tak ze směrnice 2014/104, a zejména z jejího čl. 2 bodu 2 vyplývá, že normotvůrce definoval „porušitele“, který je podle této směrnice odpovědný za náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže přičitatelným tomuto porušiteli, jako „podnik nebo sdružení podniků, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži“.

Podle judikatury Soudního dvora přitom pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU zahrnuje jakoukoliv entitu, která vykonává hospodářskou činnost, nezávisle na právním postavení této entity a způsobu jejího financování, a označuje takto hospodářskou jednotku, i když je z právního hlediska tato jednotka složena z několika fyzických nebo právnických osob.

Pokud je prokázáno, že společnost patřící k takové hospodářské jednotce porušila čl. 101 odst. 1 SFEU, takže „podnik“, jehož je součástí, porušil toto ustanovení, pojem „podnik“ a potažmo pojem „hospodářská jednotka“ zakládají bez dalšího solidární odpovědnost mezi subjekty, které tvoří hospodářskou jednotku v okamžiku spáchání protiprávního jednání.

V tomto ohledu Soudní dvůr nadto uvedl, že pojem „podnik“ použitý v článku 101 SFEU je funkčním pojmem, takže hospodářská jednotka, která jej tvoří, musí být vymezena z hlediska předmětu dotčené dohody.

Pokud tedy bylo ve vztahu k mateřské společnosti prokázáno jednání porušující čl. 101 odst. 1 SFEU, může poškozený z tohoto protiprávního jednání usilovat o uplatnění občanskoprávní odpovědnosti dceřiné společnosti této mateřské společnosti za podmínky, že prokáže, že s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby existující mezi těmito dvěma právními subjekty, a dále na existenci konkrétní souvislosti mezi hospodářskou činností této dceřiné společnosti a předmětem protiprávního jednání, za které byla shledána odpovědnou mateřská společnost, tvořila uvedená dceřiná společnost hospodářskou jednotku se svou mateřskou společností.

III. Zpřístupňování důkazů ve vnitrostátních řízeních

1. Nařízení zpřístupnění důkazů, které má pod svou kontrolou žalovaná nebo třetí strana, soudem

Rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další (C-163/21, [EU:C:2022:863](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno článkem 101 odst. 1 SFEU – Koluzní ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Směrnice 2014/104/EU – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Článek 22 odst. 2 –

Časová působnost – Článek 5 odst. 1 první pododstavec – Pojem „relevantní důkazy, které má žalovaná strana nebo třetí strana pod svou kontrolou“ – Článek 5 odst. 2 – Zpřístupnění jednotlivých důkazů nebo relevantních kategorií důkazů na základě přiměřeně dostupných skutečností – Článek 5 odst. 3 – Analýza přiměřenosti žádosti o zpřístupnění důkazů – Zvážení oprávněných zájmů všech stran sporu a třetích stran – Rozsah povinností vyplývajících z těchto ustanovení“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³⁶, Soudní dvůr vyložil čl. 5 odst. 1 první pododstavec směrnice 2014/104 v tom smyslu, že žádost o zpřístupnění důkazů může za určitých podmínek směřovat na důkazy, které musí osoba, jíž je žádost určena, vytvořit *ex novo* tím, že shromáždí nebo utřídí informace, poznatky či údaje, které má pod kontrolou.

V této souvislosti Soudní dvůr předně konstatoval, že znění tohoto ustanovení sice vede k závěru, že se žádost o zpřístupnění důkazů může týkat pouze již existujících důkazů, avšak výklad tohoto ustanovení musí rovněž zohlednit jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí.

Pokud jde o kontext čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104, Soudní dvůr poznamenal, že definice výrazu „důkazy“ obsažená v čl. 2 bodě 13 této směrnice, který se vztahuje na „všechny druhy získaných důkazních prostředků, které jsou přípustné u příslušného vnitrostátního soudu, zejména dokumenty a veškeré jiné předměty obsahující informace bez ohledu na nosič, na němž jsou tyto informace uloženy“, neumožňuje konstatovat, že důkazy, jejichž zpřístupnění je požadováno, nutně odpovídají již existujícím „dokumentům“. V tomto ohledu měl Soudní dvůr za to, že použití slovního spojení „které mají pod kontrolou“ žalovaná nebo třetí strana pouze reflektuje výše zmiňovanou skutkovou situaci spočívající v asymetrii informací, kterou unijní normotvůrce hodlal řešit.

Podle Soudního dvora je tato analýza potvrzena zněním čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104 ve světle odstavců 2 a 3 téhož článku, které vyžadují, aby vnitrostátní soudy zajistily dodržení požadavku na specifičnost návrhu na zpřístupnění důkazů, jakož i zásady proporcionality.

Pokud jde dále o účel čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104, Soudní dvůr připomněl, že unijní normotvůrce při přijímání směrnice 2014/104 vycházel z konstatování, že boj proti protisoutěžním jednáním z podnětu Evropské komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž nebyl dostatečný k zajištění úplného dodržování unijních pravidel hospodářské soutěže, a tudíž je nutné usnadnit soukromému sektoru možnost podílet se na peněžitě sankci, a tím takovým jednáním předcházet. Zvláštní pravomoci, které musí mít vnitrostátní soudy, aby napravily asymetrii informací mezi dotčenými stranami, přitom přispívají k dosažení tohoto cíle.

³⁶ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.2.1, nadepsaném „Ustanovení, jejichž cílem je dát vnitrostátním soudům možnost nařídít zpřístupnění důkazů“.

Z tohoto hlediska měl Soudní dvůr za to, že omezit bez dalšího důkazy, jejichž zpřístupnění je možné požadovat, pouze na již existující dokumenty, které má žalovaná nebo třetí strana pod kontrolou, by mohlo být v některých případech v rozporu s prvotním cílem sledovaným směrnicí 2014/104.

Soudní dvůr však nakonec zdůraznil, že takový výklad čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104 nemá vliv na uplatňování mechanismu vážení dotčených zájmů, jak vyplývá z odstavců 2 a 3 téhož článku. Vzhledem k tomu, že ustanovení této směrnice musí být provedena za současného respektování základních práv a zásad uznaných Listinou základních práv Evropské unie, musí vnitrostátní soudy, kterým je předložena žádost o zpřístupnění důkazů, v souladu s čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice omezit rozsah takových zpřístupňovaných důkazů na to, co je relevantní, přiměřené a nezbytné s přihlédnutím k oprávněným zájmům a základním právům účastníka řízení, jemuž je žádost určena.

Soudní dvůr tak dospěl k závěru, že čl. 5 odst. 1 první pododstavec směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že relevantními důkazy, které má žalovaná nebo třetí strana pod kontrolou a jejichž zpřístupnění mohou vnitrostátní soudy nařídit, nejsou pouze již existující dokumenty, které mají pod kontrolou, ale i dokumenty, které musí účastník řízení, jemuž je předložena žádost o zpřístupnění důkazů, vytvořit *ex novo* tím, že shromáždí nebo utřídí informace, poznatky či údaje, které má pod kontrolou, s výhradou striktního dodržení povinnosti těchto soudů omezit zpřístupnění důkazů na to, co je relevantní, přiměřené a nezbytné s ohledem na legitimní zájmy a základní práva účastníka řízení, jemuž je žádost určena, uložené jim na základě odstavců 2 a 3 článku 5.

2. Nařízení zpřístupnění důkazů soudem, probíhá-li zároveň řízení před Komisí

Rozsudek ze dne 12. ledna 2023, *RegioJet* (C-57/21, [EU:C:2023:6](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Zneužití dominantního postavení – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Články 5 a 6 – Zpřístupnění důkazů – Důkazy obsažené ve spisu vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž – Řízení probíhající před Evropskou komisí ve věci jednání porušujícího pravidla hospodářské soutěže – Vnitrostátní řízení o žalobě o náhradu škody týkající se téhož protiprávního jednání – Podmínky týkající se zpřístupnění důkazů“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³⁷, Soudní dvůr upřesnil podmínky, za nichž může vnitrostátní soud, kterému byla předložena žaloba o náhradu škody způsobené kartelovou dohodou, nařídit zpřístupnění relevantních důkazů navzdory tomu, že soudní řízení bylo s ohledem na řízení probíhající před Komisí a týkající se dotčené kartelové dohody přerušeno.

V tomto ohledu Soudní dvůr připomenul, že v ustanoveních článků 5 až 8 směrnice 2014/104, která upravují zpřístupnění dokumentů, je patrné vyvažování mezi účinností řízení vedených orgány pro hospodářskou soutěž a účinností žalob o náhradu škody podávaných osobami, které se považují za poškozené v důsledku protisoutěžního jednání.

Směrnice 2014/104 tedy s ohledem na asymetrii informací, jíž se často vyznačují spory o náhradu škody vzniklé porušením práva hospodářské soutěže, sice usiluje o to, aby se osobám poškozeným v důsledku protisoutěžního jednání zlepšil přístup k důkazům, nicméně pro tento přístup rovněž stanoví striktní rámec.

Zprvčím článkem 5 směrnice 2014/104 stanoví několik pravidel obecné povahy v oblasti zpřístupňování důkazů v řízeních o žalobě o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže.

Zadruhé článek 6 této směrnice stanoví zvláštní pravidla pro zpřístupnění důkazů obsažených ve spise vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž, která svědčí mimo jiné o diferencované úrovni ochrany v závislosti na vyžadovaných informacích a o nutnosti zachovat účinnost řízení vedených ve veřejnoprávní sféře. Toto ustanovení totiž rozlišuje několik kategorií důkazů.

Zatřetí je třeba uvést, jak vyplývá z čl. 5 odst. 3 a čl. 6 odst. 4 směrnice 2014/104, že tato směrnice takto upravuje zvláštní režim pro žádosti o zpřístupnění důkazů, v jehož rámci není těmto žádostem vyhověno automaticky, nýbrž jsou posuzovány z hlediska zásady přiměřenosti a s ohledem na dané okolnosti a střetávající se oprávněné zájmy.

Vnitrostátní soud, jemuž je věc předložena, má tedy provést striktní přezkum přiměřenosti, případně s přihlédnutím k názoru, který může příslušný orgán pro hospodářskou soutěž v souladu s čl. 6 odst. 11 směrnice 2014/104 před tímto soudem vyjádřit.

Se zřetelem k těmto upřesněním se Soudní dvůr předně zabýval předběžnou otázkou, zda může vnitrostátní soud, jemuž je podána žaloba o náhradu škody v souvislosti s porušením práva hospodářské soutěže, nařídit zpřístupnění důkazů za současného přerušování soudního řízení s ohledem na dosud neukončené správní řízení Evropské komise.

³⁷ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.2.1, nadepsaném „Ustanovení, jejichž cílem je dát vnitrostátním soudům možnost nařídit zpřístupnění důkazů“.

Soudní dvůr v tomto ohledu konstatoval, že čl. 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003 zajisté vnitrostátním soudům ukládá vyvarovat se rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila, a za tímto účelem přezkoumat, zda je nezbytné, aby řízení přerušily. Z ustanovení směrnice 2014/104 v jejich vzájemném spojení však vyplývá, že tato směrnice vnitrostátním soudům neukládá, aby řízení o náhradu škody v souvislosti s jednáním porušujícím pravidla hospodářské soutěže přerušily z důvodu zahájení řízení před Komisí týkajícího se téhož jednání.

Soudní dvůr k tomu upřesnil, že jakmile soud nařídí účastníkům řízení nebo třetí straně zpřístupnění důkazů v rámci řízení o náhradu škody, které bylo přerušeno z důvodu zahájení řízení Komisí, nepřijímá tento soud v zásadě rozhodnutí, jež by mohlo být v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout.

Vnitrostátní soud nicméně musí omezit zpřístupnění důkazů jen na to, co je striktně relevantní, přiměřené a nezbytné, a zabránit tomu, aby se tímto zpřístupněním nepatřícně zasáhlo do probíhajícího šetření vedeného Komisí. Za tím účelem musí provést náročné posouzení relevance požadovaných důkazů, vztahu mezi těmito důkazy a uplatněným nárokem na náhradu škody, dostatečné míry přesnosti těchto důkazů a jejich přiměřenosti. V tomto rámci musí vnitrostátní soud zohlednit rovněž to, zda bylo řízení o náhradu škody přerušeno, či nikoli.

Soudní dvůr dále poukázal na to, že přerušování vnitrostátního správního řízení do doby, než Komise ukončí vyšetřování v dané věci, je pouhým přechodným opatřením, které nelze pokládat za ukončení tohoto řízení.

Soudní dvůr navíc upřesnil, že vnitrostátní právní úprava dočasně omezující zpřístupňování veškerých informací, které byly předloženy v průběhu správního řízení v oblasti hospodářské soutěže, není v souladu s čl. 6 odst. 5 písm. a) a čl. 6 odst. 9 směrnice 2014/104.

Ze znění čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104 ve spojení s bodem 25 jejího odůvodnění totiž zcela jednoznačně vyplývá, že se dočasná ochrana podle tohoto ustanovení netýká žádné informace, která byla předložena orgánu pro hospodářskou soutěž, nýbrž pouze informací zvláště vypracovaných pro účely řízení zahájeného tímto orgánem.

Tento závěr je potvrzen systematickým výkladem směrnice 2014/104. Soudní dvůr v této souvislosti zejména zdůraznil, že kdyby bylo členským státům dovoleno rozšířit rozsah informací, jejichž zpřístupnění lze ve smyslu čl. 6 odst. 5 této směrnice nařídít až po ukončení řízení, vedlo by to k omezenějšímu zpřístupňování důkazů v rozporu s logikou čl. 5 odst. 8 této směrnice, který členským státům výslovně dovoluje přijímat pravidla, která umožňují širší zpřístupňování důkazů.

Konečně Soudní dvůr uvedl, že směrnice 2014/104 nebrání tomu, aby vnitrostátní soud za použití procesního nástroje vnitrostátního práva nařídil zpřístupnění důkazů pouze s cílem uložit je do soudní úschovy a zpřístupnit, až když ověří, zda je třeba s tímto

zpřístupněním vyčkat do ukončení probíhajícího správního řízení. Za předpokladu dodržení požadavků vyplývajících ze zásady proporcionality totiž takový procesní nástroj může přispět k účinnému uplatňování nároků na náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže za současného zachování ochrany, již požívají určité důkazy na základě čl. 6 odst. 5 směrnice 2014/104.

3. Povinnost osoby, která soudu navrhuje, aby nařídil zpřístupnění důkazů, doložit věrohodnost svého nároku na náhradu škody

Rozsudek ze dne 29. ledna 2026, Meliá Hotels International (C-286/24, [EU:C:2026:49](#))

„Řízení o předběžné otázce – Žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Článek 5 odst. 1 – Působnost – Zvláštní žaloba na určení povinnosti zpřístupnění dokumentů před případným podáním žaloby o náhradu škody – Posouzení věrohodnosti nároku na náhradu škody“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³⁸, posuzoval Soudní dvůr předběžnou otázku, zda podmínka stanovená v čl. 5 odst. 1 prvním pododstavci směrnice 2014/104, která podmiňuje získání požadovaných důkazů tím, že žadatel předloží zdůvodnění podporující věrohodnost svého nároku na náhradu škody, je splněna v případě rozhodnutí Evropské komise, kterým se konstatuje porušení unijního práva hospodářské soutěže ve formě vertikálního omezení z hlediska účelu.

V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve podotkl, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 v podstatě vyžaduje, aby osoba poškozená porušením práva hospodářské soutěže předložila na podporu své žádosti o zpřístupnění důkazů zdůvodnění obsahující přiměřeně dostupné skutečnosti a důkazy, jež dostatečně podporují věrohodnost jejího nároku na náhradu škody, tj. věrohodnost porušení, škody a příčinné souvislosti mezi nimi.

Pokud jde o prokázání věrohodnosti porušení, Soudní dvůr dále uvedl, že rozhodnutí Komise konstatující porušení článku 101 SFEU umožňuje vnitrostátnímu soudu konstatovat, že existence, a tím spíše věrohodnost protiprávního jednání jsou prokázány, jelikož tento soud nemůže rozhodnout v rozporu s takovým rozhodnutím. Naproti tomu uvedené rozhodnutí jako takové nepostačuje k tomu, aby za všech okolností podepíralo věrohodnost návrhu na náhradu škody. Za tímto účelem je třeba ještě prokázat věrohodnost škody a příčinné souvislosti.

³⁸ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.1, nadepsaném „Věcná působnost“.

Co se týče prokázání věrohodnosti škody, Soudní dvůr mimoto připomněl, že čl. 17 odst. 2 směrnice 2014/104 stanoví vyvratitelnou domněnku o existenci škody způsobené kartelovou dohodou, kterou je třeba chápat jako horizontální omezení hospodářské soutěže ze strany dvou nebo více soutěžitelů, jak vyplývá z čl. 2 bodu 14 této směrnice. To tedy vylučuje, aby se taková vyvratitelná domněnka použila na vertikální omezení hospodářské soutěže, jehož se účastní vzájemně si nekonkurující podniky působící na různých úrovních výrobního nebo distribučního řetězce.

V případě rozhodnutí Komise konstatujícího zakázanou kartelovou dohodu sice musí být věrohodnost škody způsobené protiprávním jednáním považována za prokázanou, ledaže by žalovaná strana tuto domněnku vyvrátila, to však neplatí pro rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje porušení článku 101 SFEU ve formě vertikálního omezení, i když by se jednalo o omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu. Takové rozhodnutí nicméně může obsahovat skutečnosti relevantní pro účely posouzení věrohodnosti škody a příčinné souvislosti.

Ve světle výše uvedených důvodů dospěl Soudní dvůr k závěru, že čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že rozhodnutí Komise, kterým se konstatuje porušení unijního práva hospodářské soutěže ve formě vertikálního omezení z hlediska účelu, nepostačuje k prokázání věrohodnosti nároku na náhradu škody, jelikož takový návrh vyžaduje prokázání nejen věrohodnosti takového porušení, což takové rozhodnutí činí, ale i věrohodnosti škody a příčinné souvislosti mezi ní a tímto porušením. Okolnost, že toto rozhodnutí bylo vydáno v rámci postupu narovnání, neodůvodňuje odlišnou odpověď.

Nakonec Soudní dvůr konstatoval, že k doložení věrohodnosti nároku na náhradu škody ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 není třeba prokázat, že pravděpodobnost, že podmínky zakládající odpovědnost za porušení práva hospodářské soutěže jsou splněny, je vyšší, než že splněny nejsou. Stačí, aby žadatel prokázal, že předpoklad, že tyto podmínky jsou splněny, je rozumně přijatelný.

Soudní dvůr zdůraznil, že pojem „věrohodnost“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být v unijním právu vykládán autonomním způsobem, a uvádí, že podle obvyklého chápání pojem „věrohodnost nároku na náhradu škody“ nevyžaduje prokázání zvláště vysokého stupně pravděpodobnosti, že podmínky založení odpovědnosti jsou splněny, ale naopak naznačuje, že je nezbytné a současně dostatečné přesvědčit vnitrostátní soud rozhodující o žádosti o zpřístupnění důkazů o tom, že předpoklad, že tyto tři podmínky jsou splněny, je rozumně přijatelný.

Tento výklad je podpořen kontextuální analýzou pojmu „věrohodnost nároku na náhradu škody“ uvedeného v čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104. V obecné systematice uvedeného ustanovení vykládaného zejména ve světle bodů 6, 14 a 15 odůvodnění této směrnice totiž prokázání věrohodnosti nároku na náhradu škody vede nikoliv k přiznání náhrady škody v rámci žaloby ve věci samé, nýbrž k uložení předchozího zpřístupnění důkazů, které je nezbytné pro účinnost takové žaloby. Důkazní úroveň vyžadovaná

k získání důkazů nezbytných pro účely žaloby ve věci samé tedy musí být nižší než úroveň požadovaná pro prokázání splnění podmínek založení věcné odpovědnosti ve věci samé.

A dále z čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 a z bodu 16 jejího odůvodnění plyne, že věrohodnost nároku na náhradu škody musí být žadateli prokazována na základě toliko přiměřeně dostupných skutečností a důkazů, což odráží vůli unijního normotvůrce neukládat jim nadměrné důkazní břemeno, ale pouze od nich vyžadovat věrohodné tvrzení, že jim porušení práva hospodářské soutěže způsobilo škodu.

Podle Soudního dvora je tento výklad rovněž jediný slučitelný s cíli směrnice 2014/104, která směřuje zejména ke zmírnění informační asymetrie, jež je charakteristická pro žaloby o náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže. Důkazy potřebné k prokázání nároku na náhradu škody mají totiž často výhradně žalovaný nebo třetí strany a žalobce o nich není dostatečně informován nebo k nim nemá přístup.

Uložení žalobci, aby na podporu žádosti o zpřístupnění důkazů nezbytných pro účely žaloby na náhradu škody prokázal, že pravděpodobnost, že podmínky zakládající odpovědnost za porušení práva hospodářské soutěže jsou splněny, je vyšší, než že splněny nejsou, by přitom takový přísný právní požadavek, který by mohl nepřiměřeně omezit účinný výkon práva na náhradu škody, mohl představovat. Takový důkazní požadavek by byl neslučitelný s cílem usnadnit podávání žalob o náhradu škody, jelikož požadované dokazování by dosahovalo míry, která by prakticky znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala podávání žalob o náhradu škody.

Cíle směrnice 2014/104 tudíž podporují výklad pojmu „věrohodnost“ nároku na náhradu škody a důkazního břemene, které nese žalobce, podle něhož musí tento na základě přiměřeně dostupných informací přesvědčit vnitrostátní soud rozhodující o jeho žádosti o zpřístupnění důkazů o tom, že předpoklad, že všechny tři kumulativní podmínky pro založení odpovědnosti jsou splněny, je rozumně přijatelný.

4. Meze zpřístupňování důkazů obsažených ve spise vedeném u orgánu pro hospodářskou soutěž: prohlášení v rámci programu shovívavosti a návrhy na narovnání

Rozsudek ze dne 30. října 2025, FL und KM Baugesellschaft a S (C-2/23, [EU:C:2025:848](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Článek 101 SFEU – Užitečný účinek – Směrnice 2014/104/EU – Pravidla upravující žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Článek 6 odst. 6 a 7 – Článek 7 odst. 1 – Směrnice 2019/1/EU – Poskytnutí postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a zajištění řádného fungování vnitřního trhu – Článek 31 odst. 3 – Oblast působnosti – Mechanismus

vzájemné správní a právní pomoci mezi vnitrostátními orgány – Předání spisu orgánu pro hospodářskou soutěž orgánu, který vede trestní řízení – Vložení prohlášení učiněných v rámci programu shovívavosti a návrhů na narovnání s přílohami do trestního spisu – Přístup obviněných a dalších účastníků řízení k těmto dokumentům“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše³⁹, Soudní dvůr upřesnil rozsah ochrany před zveřejněním, která se vztahuje na prohlášení podniků v rámci programu shovívavosti a na návrhy na narovnání učiněné v souvislosti s kartelovými dohodami, jichž se tyto podniky účastnily a jež způsobily škodu třetím osobám.

Soudní dvůr k tomu zdůraznil, že čl. 31 odst. 3 směrnice 2019/1 přiznává prohlášením v rámci programu shovívavosti a návrhům na narovnání ochranu, která musí být zajištěna nezávisle na kontextu, v němž jsou tato prohlášení a tyto návrhy použity.

Z článku čl. 31 odst. 3 této směrnice konkrétně vyplývá, že unijní právo hospodářské soutěže umožňuje přístup k prohlášením v rámci programu shovívavosti a k návrhům na narovnání vypracovaným v rámci řízení za účelem prosazení práva u vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž pouze stranám těchto řízení, a to pouze pro účely výkonu jejich práva na obhajobu.

Slovní spojení „strany příslušného řízení“, které je uvedeno v tomto ustanovení, přitom nelze chápat tak, že zahrnuje poškozené, kteří mohou podat žalobu o náhradu škody.

Uvedené ustanovení by tak bylo zbaveno svého smyslu, pokud by vnitrostátní právo nepřiznalo prohlášením v rámci programu shovívavosti a návrhům na narovnání po jejich předání na základě mechanismu vzájemné správní pomoci orgánům činným v trestním řízení v rámci trestního řízení, které tyto orgány vedou, ochranu rovnocennou ochraně, kterou jim zajišťuje unijní právo hospodářské soutěže, a zejména kdyby každý účastník tohoto řízení, včetně poškozených, kteří mohou podat žalobu na náhradu škody, měl přístup k těmto prohlášením a těmto návrhům.

Vzhledem k tomu, že by takový přístup mohl narušit užitečný účinek čl. 31 odst. 3 směrnice 2019/1, nelze jej poskytnout jiným účastníkům trestního řízení než obviněným, tedy zejména poškozeným dotčeným porušením práva hospodářské soutěže, kteří se domáhají náhrady škody způsobené tímto porušením.

S ohledem na všechny výše uvedené dospěl Soudní dvůr k závěru, že čl. 31 odst. 3 směrnice 2019/1 ve spojení s čl. 47 prvním a druhým pododstavcem a čl. 48 odst. 2 Listiny musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které v rámci trestního řízení, jehož předmětem není porušení práva hospodářské soutěže, mají právo na přístup k prohlášením v rámci programu shovívavosti a k návrhům na narovnání vypracovaným pro účely řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, které byly předány vnitrostátním orgánům činným v trestním

³⁹ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.1, nadepsaném „Věcná působnost“.

řízení, ostatní strany tohoto trestního řízení, zejména poškození dotyčným porušením práva hospodářské soutěže, kteří se domáhají náhrady škody způsobené tímto porušením.

IV. Stanovení škody odhadem

Rozsudek ze dne 16. února 2023, Tráficos Manuel Ferrer (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno čl. 101 odst. 1 SFEU – Rozhodnutí Komise, v němž byla konstatována existence koluzních ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, které v případě částečného vyhovění návrhu stanoví, že náklady řízení ponese každý účastník řízení, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání – Procesní autonomie členských států – Zásady efektivity a rovnocennosti – Směrnice 2014/104/EU – Cíle a celková rovnováha – Článek 3 – Právo na náhradu vzniklé škody v plné výši – Článek 11 odst. 1 – Společná a nerozdílná odpovědnost osob, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži – Článek 17 odst. 1 – Možnost vnitrostátního soudu stanovit škodu odhadem – Podmínky – Praktické znemožnění nebo nepřiměřené obtíže při stanovení výše škody – Článek 22 – Časová působnost“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše⁴⁰, Soudní dvůr vyložil čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/14, na základě něhož členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc stanovit v souladu s vnitrostátními postupy výši škody vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání odhadem, pokud bylo zjištěno, že žalobci byla způsobena škoda, avšak na základě dostupných důkazů je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit výši způsobené škody.

V tomto ohledu se předkládající soud zamýšlel v podstatě nad tím, zda je soudní odhad škody podle tohoto ustanovení možno provést za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, kdy jednak žalovaný poskytl žalobci přístup k informacím, na jejichž základě samotný žalovaný vypracoval svůj znalecký posudek s cílem vyloučit existenci nahraditelné škody, a jednak je nárok na odškodnění uplatněn vůči jedinému z adresátů rozhodnutí konstatujícího porušení článku 101 SFEU, který uvedl na trh pouze část výrobků pořízených žalobcem, na které se vztahuje kartelová dohoda.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve zdůraznil, že znění čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 omezuje oblast působnosti soudního odhadu škody na situace, kdy je prakticky nemožné nebo

⁴⁰ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.1, nadepsaném „Věcná působnost“. Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.3, nadepsaném „Časová použitelnost ustanovení směrnice potvrzujících stávající judikaturu“.

nadměrně obtížné tuto škodu vyčíslit, jakmile byla prokázána její existence ve vztahu k žalobci.

Soudní dvůr, který připomněl, že čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 patří mezi opatření, která mají odstranit asymetrii informací mezi osobami dotčenými protisoutěžním jednáním a podniky, které porušily právo hospodářské soutěže, mimoto uvedl, že toto opatření může vzájemně působit s ostatními nápravnými opatřeními stanovenými směrnicí. Nutnost provést soudní odhad škody vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání tak může záviset zvláště na výsledku dosaženém žalobcem v návaznosti na žádosti o zpřístupnění důkazů podle čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104.

V tomto rámci Soudní dvůr upřesnil, že z důvodu klíčové role posledně uvedeného ustanovení v rámci směrnice 2014/104 přísluší vnitrostátnímu soudu, aby před tím, než přistoupí ke stanovení škody odhadem, ověřil, zda jej žalobce využil. V případě, že praktická nemožnost posouzení škody vyplývá z nečinnosti žalobce, totiž vnitrostátnímu soudu nepřísluší, aby nahrazoval žalobce, ani aby napravil jeho nedostatky.

Naproti tomu okolnosti, kterými se vyznačuje situace, o kterou jde ve věci v původním řízení a které předkládající soud zmínil ve svých předběžných otázkách, a sice že společnost Daimler dala žalobcům v původním řízení k dispozici údaje, z nichž vycházela, aby zpochybnila znalecký posudek těchto žalobců, a skutečnost, že žalobci v původním řízení svůj nárok uplatnili pouze vůči jednomu z původců protiprávního jednání konstatovaného Evropskou komisí, nejsou samy o sobě relevantní pro posouzení, zda je možné, aby vnitrostátní soud stanovil výši škody odhadem podle čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104. V posledně uvedeném ohledu Soudní dvůr připomněl zejména zásadu vyplývající z judikatury, potvrzenou článkem 11 směrnice 2014/104, podle které porušení práva hospodářské soutěže v zásadě vede k solidární odpovědnosti jeho původců.

V. Režim promlčecích lhůt

Rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Řízení o předběžné otázce – Kartely – Článek 101 SFEU – Směrnice 2014/104/EU – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů Evropské unie o hospodářské soutěži – Promlčecí lhůta – Vyvratitelná domněnka o existenci škody – Stanovení výše vzniklé škody – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Hmotněprávní a procesní ustanovení“

Při posuzování časové působnosti článku 10 směrnice 2014/104, který stanoví pravidla upravující promlčení žalob o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské

soutěže, Soudní dvůr v tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše⁴¹, upřesnil požadavky vyplývající z článku 101 SFEU na stanovení počátku běhu vnitrostátních promlčecích lhůt pro žaloby o náhradu škody, které se týkají protiprávních jednání ukončených před vstupem směrnice 2014/104 v platnost.

Vzhledem k tomu, že směrnice 2014/104 byla do španělského právního řádu provedena pět měsíců po datu uplynutí lhůty k jejímu provedení, stanoveném na 27. prosince 2016, Soudní dvůr dovodil, že za účelem určení časové působnosti článku 10 této směrnice ve věci v původním řízení je třeba ověřit, zda byla právní situace, o níž jde ve věci v původním řízení, završena před uplynutím lhůty k provedení směrnice, nebo zda nadále vyvolává účinky i po uplynutí této lhůty. Soudní dvůr dospěl konkrétně k závěru, že je třeba zjistit, zda k datu uplynutí lhůty k provedení směrnice 2014/104, tedy k 27. prosinci 2016, promlčecí lhůta použitelná na situaci, o níž jde ve věci v původním řízení, uplynula, což vyžaduje určit okamžik, od kterého tato promlčecí lhůta začala běžet. Španělská právní úprava ve znění účinném v rozhodné době stanovila, že jednoletá promlčecí lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy se poškozený dozvěděl o skutečnostech vedoucích ke vzniku odpovědnosti.

Určení data, kdy se RM v projednávané věci o těchto skutečnostech dozvěděl, přísluší předkládajícímu soudu, který je však povinen vyložit příslušná vnitrostátní ustanovení v co největším možném rozsahu ve světle unijního práva, konkrétně ve světle znění a účelu článku 101 SFEU.

Soudní dvůr v této souvislosti zdůraznil, že ze zásady efektivity vyplývá, že vnitrostátní promlčecí lhůty pro žaloby o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže nemohou začít běžet dříve, než je porušení právních předpisů ukončeno a než se poškozená osoba dozví nebo než u ní lze přiměřeně předpokládat, že jsou jí známy informace nezbytné pro podání žaloby, tj. existence škody, příčinná souvislost mezi touto škodou a porušením práva hospodářské soutěže, jakož i totožnost porušitele.

V tomto ohledu je podle Soudního dvora patrné, že tisková zpráva k rozhodnutí Komise, jímž byl konstatován kartel, vydaná dne 19. července 2016, neoznačuje se stejnou přesností, jako to činí shrnutí zveřejněné dne 6. dubna 2017, totožnost porušitelů, přesnou dobu trvání protiprávního jednání a dotčené výrobky. Za těchto podmínek je k zajištění plné účinnosti článku 101 SFEU třeba vycházet z toho, že v projednávaném případě začala promlčecí lhůta pro žalobu RM o náhradu škody běžet dnem zveřejnění shrnutí rozhodnutí Komise.

Pokud tomu tak bylo, jeví se tedy, že tato lhůta neuplynula dříve než lhůta k provedení směrnice 2014/104. Trvala i po datu nabytí účinnosti španělské prováděcí úpravy. Soudní dvůr tak dovodil, že jelikož promlčecí lhůta pro žalobu RM o náhradu škody podle

⁴¹ Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.1.1, nadepsaném „Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody“. Tento rozsudek je prezentován i v oddíle I.2.1.3, nadepsaném „Ustanovení, která stanoví vyvratitelnou domněnku existence kartelem způsobené škody“, a v oddíle I.2.2.2, nadepsaném „Ustanovení upravující stanovení výše škody“.

starých pravidel neuplynula přede dnem uplynutí lhůty k provedení této směrnice, je na tuto žalobu *ratione temporis* použitelný článek 10 této směrnice.

Rozsudek ze dne 18. dubna 2024 (velký senát), Heureka Group (Internetové srovnávače cen) (C-605/21, [EU:C:2024:324](#))

„Řízení o předběžné otázce – Článek 102 SFEU – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů o hospodářské soutěži – Směrnice 2014/104/EU – Opožděné provedení směrnice – Časová působnost – Článek 10 – Promlčecí lhůta – Podmínky započetí běhu této lhůty – Ukončení protiprávního jednání – Znalost informací nezbytných pro podání žaloby o náhradu škody – Zveřejnění shrnutí rozhodnutí Evropské komise o porušení pravidel hospodářské soutěže v Úředním věstníku Evropské unie – Závazný účinek dosud nepravomocného rozhodnutí Komise – Pozastavení nebo přerušení běhu promlčecí lhůty po dobu šetření prováděného Komisí nebo do dne, kdy její rozhodnutí nabude právní moci“

V tomto rozsudku, jehož skutkový a právní rámec byl vyložen výše⁴², Soudní dvůr upřesnil požadavky vyplývající z článku 102 SFEU i ze směrnice 2014/104 a vztahující se na promlčení žalob na náhradu škody způsobené trvajícím nebo pokračujícím porušováním pravidel unijního práva hospodářské soutěže.

K určení časové působnosti článku 10 směrnice 2014/104 ve věci v původním řízení Soudní dvůr ověřil, zda byla dotčená právní situace završena před 27. prosincem 2016, nebo zda vyvolávala účinky i nadále.

Za tímto účelem bylo třeba zjistit, zda k 27. prosinci 2016 vnitrostátní promlčecí lhůta použitelná na situaci dotčenou v původním řízení uplynula. V tomto rámci však bylo třeba zohlednit skutečnost, že i před uplynutím lhůty k provedení směrnice 2014/104 musela být použitelná vnitrostátní pravidla promlčení v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity a nemohla narušovat plnou účinnost článku 102 SFEU.

Plná účinnost článku 102 SFEU a zejména užitečný účinek zákazu, který je v tomto článku stanoven, přitom vyžadují, aby vnitrostátní promlčecí lhůty pro podání žalob o náhradu škody v případě porušení tohoto článku nezačínaly běžet před tím, než je porušení právních předpisů ukončeno a než se poškozený dozví nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že jsou mu známy informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody.

I když je třeba, aby datum, kdy se společnost Heureka seznámila s těmito informacemi, určil v projednávaném případě předkládající soud, Soudní dvůr považoval za účelné uvést, že se tento okamžik v zásadě shoduje s datem, kdy bylo shrnutí rozhodnutí Komise, kterým bylo konstatováno porušení právních předpisů, zveřejněno v *Úředním*

⁴² Skutkový a právní rámec sporu je popsán v oddíle I.2.1.1, nadepsaném „Ustanovení upravující promlčecí lhůtu pro podávání žalob na náhradu škody“.

věstníku *Evropské unie*, a to bez ohledu na to, zda toto rozhodnutí nabylo právní moci, či nikoli.

Soudní dvůr kromě toho uvedl, že článek 102 SFEU a zásada efektivity vyžadují, aby po dobu šetření prováděného Komisí byla promlčecí lhůta pozastavena nebo přerušena. Tento článek a tato zásada naproti tomu nevyžadují, aby byla promlčecí lhůta pozastavena až do okamžiku, kdy rozhodnutí Komise nabude právní moci. Poškozený totiž může svoji žalobu o náhradu škody opřít o závěry uvedené v nepravomocném rozhodnutí Komise, jelikož toto rozhodnutí vyvolává závazný účinek, dokud není zrušeno.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr konstatoval, že taková vnitrostátní úprava promlčení, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení – podle které počíná tříletá promlčecí lhůta běžet samostatně a zvláště pro každou dílčí škodu plynoucí z porušení článku 102 SFEU od okamžiku, kdy poškozený získá nebo lze přiměřeně předpokládat, že získal vědomost o tom, že mu byla způsobena dílčí škoda, a o tom, kdo je povinen k její náhradě, přičemž není nutné, aby bylo protiprávní jednání ukončeno a poškozený získal vědomost o tom, že předmětné jednání je porušením pravidel hospodářské soutěže, a podle které nelze uvedenou lhůtu po dobu, kdy Komise ve vztahu k takovému protiprávnímu jednání provádí šetření, pozastavit ani přerušit – je neslučitelná s článkem 102 SFEU a zásadou efektivity, jelikož prakticky znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje uplatnění práva domáhat se náhrady škody vzniklé v důsledku tohoto protiprávního jednání.

Při zjišťování, zda k datu uplynutí lhůty k provedení směrnice 2014/104, tedy k 27. prosinci 2016, promlčecí lhůta stanovená ve vnitrostátním právu, která se vztahuje na situaci dotčenou v původním řízení až do tohoto data, uplynula, je tudíž třeba odhlédnout od těch aspektů této úpravy promlčení, které jsou neslučitelné s článkem 102 SFEU a zásadou efektivity.

Z rozhodnutí Komise, kterým bylo konstatováno zneužití dominantního postavení ze strany společnosti Google, v tomto ohledu plyne, že toto protiprávní jednání ke dni přijetí rozhodnutí, tedy k 27. červnu 2017, ještě nebylo ukončeno. Z toho vyplývá, že ke dni uplynutí lhůty k provedení směrnice 2014/104 promlčecí lhůta nejenže neuplynula, ale ani nezačala běžet.

Situace, o níž se jednalo ve věci v původním řízení, nebyla před uplynutím lhůty k provedení směrnice 2014/104 završena, takže článek 10 uvedený ve směrnici je na ni *ratione temporis* použitelný. Soudní dvůr přitom konstatoval, že z jednoznačného znění tohoto čl. 10 odst. 2 a 4 vyplývá, že dotčená vnitrostátní úprava promlčení je neslučitelná i s tímto ustanovením. Konkrétně uvedl, že zmíněný čl. 10 odst. 4 nyní vyžaduje, aby pozastavení běhu promlčecí lhůty v návaznosti na přijetí opatření orgánu pro hospodářskou soutěž pro účely šetření nebo řízení v souvislosti s porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, jehož se týká žaloba o náhradu škody, skončilo nejdříve jeden rok poté, co rozhodnutí o tomto protiprávním jednání nabylo právní moci nebo

bylo řízení jinak ukončeno. Toto ustanovení tudíž v tomto překračuje rámec požadavků plynoucích z článku 102 SFEU a ze zásady efektivity.

Rozsudek ze dne 4. září 2025, Nissan Iberia (C-21/24, [EU:C:2025:659](#))

„Řízení o předběžné otázce – Článek 101 SFEU – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži – Promlčecí lhůta – Určení dies a quo – Znalost informací nezbytných pro podání žaloby o náhradu škody – Zveřejnění rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, kterým se konstatuje porušení pravidel hospodářské soutěže, na jeho internetových stránkách – Závazný účinek dosud nepravomocného rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž – Pozastavení nebo přerušení běhu promlčecí lhůty – Přerušení řízení před soudem, k němuž byla podána žaloba o náhradu škody – Směrnice 2014/104/EU – Článek 10 – Časová působnost“

V tomto rozsudku o předběžné otázce Soudní dvůr na jedné straně uvedl požadavky vyplývající z článku 101 SFEU a týkající se stanovení počátku běhu vnitrostátních promlčecích lhůt pro žaloby o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže, která byla započata před vstupem směrnice 2014/104 v platnost. Zabýval se i počátkem běhu promlčecí lhůty stanovené článkem 10 směrnice 2014/104.

V roce 2015 přijala Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (Národní komise pro trhy a hospodářskou soutěž, Španělsko, dále jen „CNMC“) rozhodnutí, kterým konstatovala, že několik podniků, včetně společnosti Nissan Iberia SA, porušilo článek 101 SFEU a španělská pravidla práva hospodářské soutěže. Toto rozhodnutí bylo předmětem tiskové zprávy zveřejněné na internetových stránkách CNMC dne 28. července 2015. Dne 15. září 2015 bylo uvedené rozhodnutí na těchto stránkách zveřejněno v úplném znění.

Rozhodnutí CNMC bylo předmětem několika žalob na neplatnost podaných údajnými porušiteli, včetně společnosti Nissan, ale v průběhu roku 2021 je Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ve vztahu ke společnosti Nissan potvrdil.

V březnu roku 2023 podal CP Juzgado de lo Mercantil nº 1 Zaragoza (Obchodní soud č. 1 v Zaragoze, Španělsko) žalobu o náhradu škody, kterou se domáhal, aby byla společnosti Nissan uložena povinnost nahradit škodu, která mu údajně vznikla v důsledku pořízení vozidla, jehož cena byla ovlivněna protiprávním jednáním, které konstatovala CNMC.

Společnost Nissan na svou obranu namítala promlčení nároku na náhradu škody.

Obchodní soud č. 1 v Zaragoze v tomto ohledu vysvětlil, že podle vnitrostátního práva nemohou promlčecí lhůty použitelné na žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže začít běžet dříve, než bylo dotyčné protiprávní jednání ukončeno a než se poškozený dozví informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody nebo u něj lze přiměřeně předpokládat, že jsou mu známy.

V případech, kdy bylo toto protiprávní jednání konstatováno ze strany CNMC, lze podle uvedeného soudu mít za to, že poškození se tyto informace dozvěděli v okamžiku zveřejnění rozhodnutí CNMC na jejích internetových stránkách, bez ohledu na to, zda je toto rozhodnutí konečné. Podle tohoto výkladu je v projednávané věci žaloba CP o náhradu škody promlčena.

Obchodní soud č. 1 v Zaragoze nicméně uvedl, že existuje rovněž linie vnitrostátní judikatury, podle které promlčecí lhůta vztahující se na žaloby o náhradu škody v případě protisoutěžního jednání konstatovaného rozhodnutím CNMC, které je předmětem žaloby na neplatnost, začíná běžet až od okamžiku, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci v návaznosti na soudní přezkum.

Za těchto okolností položil Obchodní soud č. 1 v Zaragoze tři předběžné otázky, jejichž podstatou je, zda článek 101 SFEU ve světle zásady efektivity, a případně čl. 10 odst. 2 směrnice 2014/104⁴³ brání vnitrostátní právní úpravě, jak ji vykládají příslušné vnitrostátní soudy, podle níž pro účely určení okamžiku, od kterého začíná běžet promlčecí lhůta použitelná na žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže podané v návaznosti na rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, jímž se konstatuje porušení těchto pravidel, lze mít za to, že osobě, která se považuje za poškozenou, byly známy informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody před tím, než toto rozhodnutí nabylo právní moci.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve ověřil časovou působnost článku 10 směrnice 2014/104 ve věci v původním řízení. Tento článek v odstavci 2 stanoví, že promlčecí lhůty použitelné na žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže nezačnou běžet dříve, než je toto porušení ukončeno a než se žalobce dozví nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že jsou mu známy informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody.

Za účelem ověření použitelnosti tohoto ustanovení na věc v původním řízení zkoumal Soudní dvůr, zda ke dni uplynutí lhůty k provedení směrnice 2014/104, tedy ke dni 27. prosince 2016, uplynula vnitrostátní promlčecí lhůta vztahující se na žalobu o náhradu škody podanou CP.

V tomto ohledu Soudní dvůr zdůraznil, že i před uplynutím lhůty k provedení směrnice 2014/104 měla být vnitrostátní právní úprava stanovící datum, od něhož začíná běžet promlčecí lhůta použitelná na žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže, její délku a podmínky pro její pozastavení či přerušení přizpůsobena zvláštnostem práva hospodářské soutěže a účelu uplatňování pravidel

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1).

tohoto práva dotyčnými osobami, aby nebyla narušena plná účinnost článků 101 a 102 SFEU.

Soudní dvůr mimoto připomněl, že užitečný účinek zákazu uvedeného v čl. 101 odst. 1 SFEU by byl zpochybněn, kdyby nebylo možné, aby se každá osoba domáhala náhrady škody, která jí byla způsobena porušením práva hospodářské soutěže. Každá osoba je oprávněna se domáhat náhrady vzniklé újmy, je-li dána příčinná souvislost mezi uvedenou újmou a kartelovou dohodou nebo praktikou zakázanou článkem 101 SFEU.

Podle judikatury by výkon tohoto práva na náhradu škody byl prakticky znemožněn nebo nadměrně ztížen, kdyby promlčecí lhůty začaly běžet dříve, než je porušení právních předpisů ukončeno a než se poškozený dozví nebo než u něj lze přiměřeně předpokládat, že jsou mu známy informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody, které zahrnují existenci porušení práva hospodářské soutěže, existenci škody, příčinnou souvislost mezi touto škodou a tímto porušením, jakož i totožnost porušitele.

Z vysvětlení poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že rozhodnutí CNMC, kterým se konstatuje porušení pravidel hospodářské soutěže a jehož platnost byla zpochybněna soudní cestou, není pro soud rozhodující o žalobě o náhradu škody v návaznosti na toto rozhodnutí závazné. Osoba poškozená dotčeným protiprávním jednáním se tak nemůže účinně dovolávat uvedeného rozhodnutí na podporu své žaloby o náhradu škody.

Z toho vyplývá, že jelikož soud, k němuž byla podána žaloba o náhradu škody, je vázán konstatováním existence dotyčného protiprávního jednání, teprve až toto rozhodnutí nebude právní moci, lze u poškozeného přiměřeně předpokládat, že jsou mu známy informace nezbytné pro podání žaloby, teprve až rozhodnutí CNMC nabude právní moci v návaznosti na soudní přezkum. Promlčecí lhůta pro podání žaloby poškozeného o náhradu škody tedy nemůže začít běžet přede dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci.

Po tomto upřesnění Soudní dvůr uvedl, že podmínka týkající se znalosti informací nezbytných pro podání žaloby o náhradu škody v návaznosti na rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž vyžaduje nejen, aby toto rozhodnutí nabylo právní moci, ale rovněž aby tyto informace vyplývající z pravomocného rozhodnutí byly vhodným způsobem zveřejněny. Za tímto účelem musí být rozsudek, který s konečnou platností potvrzuje rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, oficiálně zveřejněn, volně přístupný široké veřejnosti a datum jeho zveřejnění z něj musí jasně vyplývat.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr připomněl, že ve věci v původním řízení podal CP žalobu o náhradu škody v březnu 2023 v návaznosti na rozhodnutí CNMC, které ve vztahu ke společnosti Nissan nabylo právní moci po vydání rozsudku Tribunal Supremo. Vzhledem k tomu, že tento rozsudek byl vydán až v roce 2021, lze důvodně mít za to, že ke dni uplynutí lhůty k provedení směrnice 2014/104, tedy k 27. prosinci 2016, promlčecí lhůta vztahující se na žalobu o náhradu škody podanou CP nejenže neuplynula, ale ještě ani nezačala běžet.

Soudní dvůr následně konstatoval, že obsah druhého odstavce článku 10 směrnice 2014/104 v podstatě odráží, pokud jde o určení okamžiku, od kterého začíná běžet promlčecí lhůta, jeho judikaturu týkající se článků 101 a 102 SFEU, jakož i zásady efektivity.

Podle Soudního dvora jsou tak jeho úvahy týkající se počátku běhu promlčecí lhůty pro žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže před vstupem směrnice 2014/104 v platnost použitelné rovněž na výklad čl. 10 odst. 2 uvedené směrnice.

Za těchto podmínek Soudní dvůr odpověděl na položené otázky tak, že článek 101 SFEU ve světle zásady efektivity a čl. 10 odst. 2 směrnice 2014/104 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, jak ji vykládají příslušné vnitrostátní soudy, podle níž pro účely určení okamžiku, od kterého začíná běžet promlčecí lhůta použitelná na žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže podané v návaznosti na rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, kterým se konstatuje porušení těchto pravidel, lze mít za to, že osobě, která se považuje za poškozenou, byly známy informace nezbytné pro podání žaloby o náhradu škody před tím, než toto rozhodnutí nabylo právní moci.

VI. Podmínky uplatnění práva na náhradu škody před vnitrostátními soudy – Dodržení zásady rovnocennosti a zásady efektivity

Rozsudek ze dne 28. ledna 2025 (velký senát), ASG 2 (C-253/23, [EU:C:2025:40](#))

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Článek 101 SFEU – Směrnice 2014/104/EU – Žaloby o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže – Článek 2 bod 4 – Pojem ‚žaloba o náhradu škody‘ – Článek 3 odst. 1 – Právo na náhradu utrpěné škody v plné výši – Postoupení pohledávek na náhradu škody na poskytovatele právních služeb – Vnitrostátní právo bránící uznání aktivní legitimace takového poskytovatele za účelem hromadného vymáhání těchto pohledávek – Článek 4 – Zásada efektivity – Článek 47 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie – Právo na účinnou soudní ochranu“

K podmínkám podávání žalob o náhradu škody v případě porušení práva hospodářské soutěže Soudní dvůr připomněl, že pokud tyto podmínky nejsou upraveny směrnicí 2014/104, přísluší členským státům, aby je stanovily, a to při dodržení zásady rovnocennosti a zásady efektivity.

V roce 2009 přijal německý orgán pro hospodářskou soutěž rozhodnutí o závazcích, které se týkalo zejména spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko a kartelové dohody o cenách v odvětví kulatiny.

Řada pil usazených v Německu, Belgii a Lucembursku, která měla za to, že utrpěla škodu z důvodu dotčené kartelové dohody, postoupila své nároky na náhradu škody poskytovateli právních služeb, který podal k Landgericht Dortmund (Zemský soud v Dortmundu, Německo) hromadnou žalobu o náhradu škody vlastním jménem, avšak na jejich účet. V souladu se soudním výkladem použitelné německé právní úpravy však taková hromadná žaloba není přípustná v oblasti náhrady škody způsobené údajným porušením práva hospodářské soutěže.

Zemský soud v Dortmundu měl nicméně za to, že hromadná žaloba na vymáhání pohledávek je jediným právním prostředkem stanoveným německým právem, který umožňuje zajistit účinné prosazování práva na náhradu škody ve věcech kartelových dohod.

V této souvislosti položil tři předběžné otázky, jejichž podstatou je, zda vnitrostátní právo může ve sporu týkajícím se práva hospodářské soutěže vyloučit hromadnou žalobu na vymáhání pohledávek, pokud by neexistence rovnocenného opravného prostředku v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala podání žaloby o náhradu škody, zejména pokud jde o škody malé výše týkající se velkého počtu poškozených.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr zkoumal, zda unijní právo brání výkladu vnitrostátní právní úpravy, která brání tomu, aby osoby údajně poškozené porušením práva hospodářské soutěže postoupily své nároky na náhradu škody na poskytovatele právních služeb, aby je tento poskytovatel společně uplatnil v rámci „samostatné“ žaloby o náhradu škody, tedy žaloby o náhradu škody, která nenavazuje na konečné a závazné rozhodnutí orgánu pro hospodářskou soutěž, kterým bylo takové protiprávní jednání konstatováno, zejména pokud jde o zjištění skutkového stavu (takzvaná „stand-alone“ žaloba).

Soudní dvůr poznamenal, že směrnice 2014/104 neobsahuje žádnou povinnost členských států zavést takový mechanismus hromadných žalob směřujících k vymáhání pohledávek, jako je mechanismus dotčený ve věci v původním řízení, ani neupravuje podmínky platnosti postoupení nároku poškozeného na náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže s ohledem na takovou hromadnou žalobu. Jak zavedení takového mechanismu, tak podmínky platnosti takového postoupení tedy spadají pod podmínky uplatnění tohoto práva na náhradu škody, které nejsou upraveny směrnicí 2014/104, ale spadají do působnosti vnitrostátního právního řádu každého členského státu v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity.

V projednávané věci měl předkládající soud pochybnosti o slučitelnosti soudního výkladu vnitrostátního práva, které brání osobám, které se cítí poškozeny porušením práva

hospodářské soutěže, aby využily hromadnou žalobu na vymáhání pohledávek, se zásadou efektivity, jakož i s právem na účinnou soudní ochranu.

V tomto ohledu měl Soudní dvůr za to, že by výklad německého práva vylučující hromadnou žalobu na vymáhání pohledávek vyplývající z porušení práva hospodářské soutěže byl v rozporu s unijním právem pouze tehdy, pokud by předkládající soud dospěl k závěru, že jednak ostatní kolektivní mechanismy stanovené vnitrostátním právem neumožňují účinně uplatnit nárok poškozených osob na náhradu škody a jednak podmínky uplatnění individuální žaloby stanovené vnitrostátním právem znemožňují nebo nadměrně ztěžují výkon tohoto práva na náhradu škody, a narušují tak jejich právo na účinnou soudní ochranu.

Soudní dvůr nicméně upřesnil, že procesní náklady spojené s individuální žalobou o náhradu škody samy o sobě neumožňují dospět k závěru, že by výkon práva na náhradu škody byl v rámci takové žaloby prakticky znemožněn nebo nadměrně ztížen. Aby předkládající soud dospěl k tomuto závěru, musel by totiž určit konkrétní prvky vnitrostátního práva, které brání podání těchto individuálních žalob.

Soudní dvůr dodává, že pokud by uvedený soud konstatoval, že hromadná žaloba na vymáhání pohledávky je ve věci v původním řízení jediným procesním prostředkem, který dotčným pilám umožňuje účinně uplatnit právo na náhradu škody, nemělo by takové konstatování vliv na použití vnitrostátních ustanovení upravujících činnost poskytovatelů právních služeb zejména za účelem zaručení kvality těchto služeb, jakož i objektivní a přiměřené povahy odměn takových poskytovatelů a předcházení střetům zájmů a zneužívajícímu procesnímu jednání.

Pokud jde konečně o důsledky, které je třeba vyvodit z případného zjištění předkládajícího soudu, že dotčená vnitrostátní ustanovení nejsou v souladu s právem na účinnou soudní ochranu, bude muset tento soud nejprve určit s přihlédnutím k celému vnitrostátnímu právu a za použití metod výkladu jím uznaných, zda může vyložit relevantní ustanovení v souladu s požadavky unijního práva, aniž provede výklad těchto ustanovení *contra legem*. Předkládající soud by měl upustit od použití uvedených ustanovení pouze v případě, že není možný žádný konformní výklad.

SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

Ředitelství pro výzkum a dokumentaci

březen 2026